

DERDE EDITIE
NAJAAR
2008

ZO

EEN BETER NEDERLAND

**AGNES KANT:
"IK BEN GEEN
SCHOOPTHOND"**

**ZO MAAK JE
JE BUURT BETER**

**JAN MARIJNISSEN
HEEFT ALLE
VERTROUWEN IN
AGNES KANT**

FOTOGRAFIE AUKE VLEER

**JAN
MARIJNISSEN**

Covermodel Ron Meyer (26) werkt als bestuurder bij FNV Bondgenoten en is fractieleider van de tien raadsleden tellende SP-fractie in Heerlen.

COVER MODEL

Waarom de SP?

“Omdat de SP de enige partij is die linkse idealen combineert met linkse daden. Ik ben sinds mijn twintigste al actief bij de SP in Heerlen, vooral bij het spreekuur van de sociale hulpdienst. En nadat we drie wethouders aan het College van B & W hadden geleverd, koos de fractie me twee jaar geleden als fractieleider.”

Je bent eigenlijk meester in de rechten?

“Ja, ik heb fiscaal recht gestudeerd maar dat is te saai voor woorden. Ik heb zelfs nog een jaar als fiscalist gewerkt, maar daar was ik alleen maar bezig te bedenken hoe grote bedrijven zo veel mogelijk voordeel van onze fiscale wetgeving konden krijgen. Toen ben ik gaan nadenken wat echt leuk en zinnig was om te doen en ben ik bij de FNV gaan werken.”

Nog tijd voor leuke dingen?

“Nou, wat dacht je van onze zoon Kyan die nu anderhalf is. Met hem is het altijd leuk. En daarnaast ben ik nog aanvoerder van een vriendenteam, waarbij ik links op het middenveld voetbal.”

FOTOGRAFIE: ARI VERSLUIS & ELLIE UYTENBROEK

AAN DE ZIJ-KANT

Meer dan tien keer heb ik de troonrede in de Ridderzaal bijgewoond. Dit jaar voor het eerst niet als fractievoorzitter. Zat ik eerder altijd recht tegenover de koningin, nu had ik een plaatsje helemaal aan de zijkant en zag ik de vorstin nu eens van een andere kant. Voor het verhaal dat ze voorlas, maakte het geen verschil. Wat u misschien niet weet is dat de tekst geschreven wordt door het kabinet en dat het staatshoofd de tekst alleen maar mag voordragen. Het resultaat is dan ook een ‘politiek’ stuk, en, zoals zo vaak bij dat soort stukken: het is vaag, algemeen en meestal nietszeggend. Wanneer de koningin haar tekst zelf schrijft, gaat het in de meeste gevallen écht ergens over. Ik doel op de kerstboodschap die ze ons via radio en tv elk jaar doet toekomen. De oplossing? Laat Prinsjesdag – met de Gouden Koets, met de rijtoer en alle ceremonie – in stand, maar laat de minister-president in aanwezigheid van de koninklijke familie zijn eigen verhaal vertellen. Dat is wel zo eerlijk.

De overgrote meerderheid van de Nederlanders is blij met de Oranjes en wil daarom dat we een monarchie blijven. En, het moet gezegd, Beatrix doet het goed. Ik heb wel eens gezegd: ‘Als we ooit een republiek worden en de Lijst Oranje doet mee, dan maken ze grote kans dat ze de eerste president mogen leveren.’ Maar het blijft wel een raar gegeven. We hebben een volwassen democratie, maar ons staatshoofd mogen we niet kiezen. De koningin wordt zelfs niet benoemd door mensen die democratisch gekozen zijn. Het (toekomstige) staatshoofd wordt met een kroontje op geboren, en als de tijd daar is, bestijgt hij of zij de troon. Het is zo iets als dat de dynastie Michels het nationale voetbalelftal zou leiden; de familie Balkenende het kabinet; of de clan Marijnissen de SP.

Maar, zoals gezegd, Beatrix verdient een compliment voor de wijze waarop ze haar taken vervult. Ook de rol van Willem-Alexander en Maxima wordt door velen geprezen. En daarom is de monarchie voor de SP geen onderwerp om ons nu druk over te maken; er zijn belangrijker zaken die onze aandacht vragen.

Bijvoorbeeld het onderwijs. Dit schooljaar is de eerste commerciële basisschool van start gegaan. Voor 12.500 euro per kind per jaar kunnen ouders hun kind nu naar een private school sturen. Dat is zo’n 100.000 euro lesgeld per kind voor acht jaar basisonderwijs. Dat is natuurlijk alleen voor de grootverdieners, waaronder de mensen die beslissen over het onderwijs, weggelegd. En daarmee is nu ook in het basisonderwijs – in het middelbaar onderwijs hadden we al privaat gefinancierde scholen – de tweedeling een feit.

Reeds in het begin van de jaren negentig zag ik in de VS waartoe het bestaan van private schools leidt. Waren die scholen in het begin slechts voor de hele rijken, dat veranderde toen de overheid systematisch te weinig investeerde in het onderwijs en de public schools daardoor snel in kwaliteit achteruit gingen. Steeds meer mensen uit de middenklasse besloten daarom hun kinderen ook naar de *private schools* te brengen. Maar door de hoge kosten zien de ouders zich genoodzaakt samen minimaal drie banen te nemen. En daardoor zijn ze vaak van huis, met alle gevolgen van dien voor hun kinderen.

Door jarenlange verwaarlozing van het onderwijs (te weinig geld, te weinig leerkrachten, te veel ondoordachte ‘vernieuwingen’, te grote klassen) is het algemene niveau gedaald. Nu zoeken de ouders die het zich kunnen permitteren een private uitweg om beter onderwijs voor hun kinderen te krijgen. Daardoor is nu tweedeling al vanaf zes jaar een feit, met dank aan CDA, PvdA en VVD.

U begrijpt het al: Geen woord hierover in de troonrede.

SP-KAMERLID ARDA GERKENS HEEFT GENOEG VAN DUBIEUZE SMS-PRAKTIJKEN

“GEEN ABONNEMENTEN AAN KINDEREN ONDER DE 16”

Ligt het aan SP-Tweede Kamerlid Arda Gerkens dan is het binnenkort afgelopen met oneerlijke streken in de sms-bizz.

Ze wil dat kinderen jonger dan 16 geen sms-diensten kunnen afnemen zonder handtekening van ouders. Tv-spotjes die sms-aanbiedingen doen van de categorie te-mooi-om-waar-te-zijn moeten de kosten, voorwaarden en adresgegevens van de aanbieder even groot en lang in beeld brengen als het ogenschijnlijk koopje. En het moeilijk van een sms-dienst afkomen? Moet ook afgelopen zijn.

Hebben we nu alles genoemd, Arda?

“Nee. Ik wil ook dat diensten waar je langer aan vastzit dan drie maanden of meer dan honderd euro kosten niet meer zonder contract aan de man gebracht worden. Zulke aankopen moeten

voortaan vergezeld gaan van een schriftelijke overeenkomst. En als iemand aantoonbaar moeite heeft gedaan om zich af te melden, maar de sms’jes blijven komen, dan moet de provider stoppen met kosten in rekening brengen.”

Je viel al eerder over ringtone aanbieders. Hoezo?

“Ze doen het voorkomen of je een gratis ringtone krijgt. Maar daarbij zit je dan aan een abonnement vast. Kinderen en jongeren zijn daarvan vaak makkelijke slachtoffers.”

Welke bedragen zijn hiermee gemoeid?

“Het kan oplopen van tientallen tot honderden euro’s.”

Over wat voor ervaringen mailen mensen jou?

“Pas nog een man die vanuit het buitenland naar zijn kinderen had ge-sms’t en daardoor plotseling aan een ongewenst abonnement vastzat. Kostte hem tachtig euro. En ik krijg meldingen van mensen die voor honderden euro’s worden aangeslagen en een incassobureau op hun dak krijgen.”

Hoe zit dat in andere landen?

“In ons omringende landen kun je niet zomaar mondeling aan een abonnement komen. In België bijvoorbeeld moet je het abonnement twee keer bevestigen. In de Verenigde Staten kun je als minderjarige geen abonnement afsluiten zonder toestemming van de ouders. Dat wil de SP ook invoeren.”

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: ALEX WOLF

KOOPKRACHTBAROMETER RAAKT KAMERLID SADET KARABULUT DIEP

“STEEDS MEER MENSEN WETEN NIET HOE ZE HET MOETEN ROOIEN”

Een half jaar geleden opende Kamerlid Sadet Karabulut de Koopkrachtbarometer op de SP-website. Van ruim duizend mensen die de meter invulden, hadden er bijna 800 flink ingeleverd. “Het leven is duurder geworden, boodschappen, de zorgverzekering maar ook de energierekening. Steeds meer mensen weten niet hoe ze het moeten rooien,” zegt Sadet.

je darmen het niet lekker op doen. Voor vleeswaren hebben we geen geld.” Van ouders die hun kinderen moeten vragen financieel bij te springen omdat ze het anders niet redden. En van stellen die door geldgebrek zo veel zaken ter ontspanning hebben moeten inleveren, dat hun relatie op de klippen liep. “Bij ons is het gewoon zover gekomen dat door het chronisch gebrek aan geld om eens iets leuks te doen ons huwelijk van nog geen twee jaar zoveel spanningen kreeg dat we tot de slotsom kwamen het op te geven ten einde beiden meer geld over te houden en wat meer ruimte te krijgen om eens wat leuks te doen.”

Maar wat is er misgegaan? Zijn de prijzen echt zo veel gestegen? Sadet Karabulut: “Op veel vlakken wel ja. De mensen geven het in de Koopkrachtbarometer ook zelf aan: voedsel, benzine, gas en licht, de zorgverzekering, gemeente-belastingen. Het is allemaal duider geworden. De prijzen stijgen maar de lonen en uitkeringen blijven hierbij achter.” De barometer klopt. We zijn dit jaar 144 euro meer kwijt aan energie dan vorig jaar. En voor dagelijkse

boodschappen betalen we ruim zes procent meer dan vorig jaar. De benzine is in prijs verdubbeld sinds 1996, diesel werd zelfs meer dan twee keer zo duur. En de kosten van het basispakket van de zorgverzekering verdubbelden, ten opzichte van het oude ziekenfonds na invoering van het nieuwe stelsel in 2006.

“De regering belooft jaar na jaar beterschap,” zegt Sadet, “maar ook nu wordt die belofte niet waargemaakt. De mensen met de laagste inkomens, ouderen, alleenstaanden en chronisch zieken en gehandicapten gaan er in 2009 weer op achteruit. Eigenlijk is dat heel raar: de economie is de afgelopen jaren opgebloeid en draait momenteel – ondanks de aangekondigde recessie – nog steeds heel aardig. Bedrijfswinsten zijn bovendien flink gegroeid. Toch vallen de hardste klappen opnieuw bij de meest kwetsbare

groepen: mensen met lagere inkomens, chronisch zieken en alleenstaanden. Maar ook de modale inkomens krijgen het steeds moeilijker. ‘De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten’ is nóg zo’n stokpaardje van het kabinet. Nou, het spijt me; dat zijn mooie woorden maar ik zie dat helemaal nergens terug in daden. Het zoet vloeit rijkelijk naar de top terwijl de mensen die de broekriem aldoor moesten aanhalen weer zuur krijgen voorgeschoteld. Dat is niet eerlijk.”

TEKST: DANIEL PETERS
FOTOGRAFIE: ARI VERSLUIS & ELLIE UYTENBROEK

Er zijn treurige gevallen. Een vader en een moeder die beiden fulltime zijn gaan werken om onder andere de school van hun kinderen te kunnen betalen. Maar nu hebben ze geen tijd meer om een gezinsleven op te bouwen. Zij schreven: “Onze gekoesterde deeltijdarbeid is ten einde. Van samen vijftig uur werken zijn we naar tachtig uur gegaan en nog lijkt voor onze portemonnee een maand soms een week te veel te hebben.” Mensen die moeten bezuinigen op kledinggeld of de sport van de kinderen, de krant weg moeten doen of geen geld meer over hebben voor uitjes, vakanties, de leuke extra zaken.

Er zijn ronduit schrijnende gevallen. Van mensen die geen groente en fruit kunnen betalen, die halverwege de maand genoodzaakt zijn alleen maar rijst te eten. “We eten goedkoop brood waar

HOE IS HET MET UW PORTEMONNEE?

‘Na het zuur komt het zoet.’ Tot vervelens toe heeft de minister-president deze belofte uitgesproken. Niet alleen zorg en onderwijs zouden op orde worden gebracht, ook de koopkracht van de mensen zou erop vooruit gaan. Maar veel mensen klagen over het uitblijven van het ‘zoet’. Zij zeggen: “We houden elke maand een week over, die we niet kunnen betalen.”

Onze welvaart is de afgelopen jaren flink omhoog gegaan. Maar wordt die welvaart wel eerlijk verdeeld? Of is sprake van (zelf)verrijking aan de top, en hebben de werkers het nakijken? Mogen de lonen omhoog? Of mogen we al blij zijn als de inflatie gecompenseerd wordt? De SP wil graag weten hoe u hier tegenaan kijkt. En we willen ook graag weten hoe uw koopkracht

zich ontwikkeld heeft. Hebt u nu meer te besteden dan een paar jaar geleden?

De SP houdt deze en volgende maand de grootste enquête uit haar geschiedenis. Deur aan deur, op stations, op de bouw, in kantines, letterlijk overal krijgen mensen vijf vragen voorgelegd. We willen gewoon weten hoe het écht zit.

Het zou erg fijn zijn als ook u de vragen hiernaast zou willen beantwoorden. U kunt dat doen op onze website www.sp.nl, maar het kan ook met de bon hiernaast. Vul hem in, scheur uit en stuur ‘m (gratis) op naar SP, Antwoordnummer 30542, 3030 WB Rotterdam. Alvast hartelijk dank voor uw moeite.

GROOTSTE ENQUÊTE ALLER TIJDEN

AGNES KANT VINDT DE KABINETSEIS TOT LOONMATIGING ONFATSOENLIJK.

Pagina 4

WAAR MENSEN ELKAAR KENNEN, ONTSTAAT GEMEENSCHAPSZIN: IN DE BUURT.

Pagina 6

JAN MARIJNISSEN IS TROTS OP WAT DE SP IN 14 JAAR HEEFT BEREIKT EN VINDT DAT ZIJN PARTIJ IN DE REGERING HAD MOETEN ZITTEN.

Pagina 12

EERLIJK DELEN?

DE SP HOORT GRAAG WAT U ER VAN VINDT.

1. Bent u er de afgelopen jaren op vooruit gegaan? Hebt u meer te besteden?

ja nee geen verschil

2. Wat vindt u van de oproep tot loonmatiging van dit kabinet?

terecht onterecht geen mening

3. Vindt u dat het kabinet voldoende doet voor de koopkracht van de mensen met lage- en middeninkomens?

ja nee geen mening

4. Vindt u dat dit kabinet voldoende doet om de verrijking aan de top aan te pakken?

ja nee geen mening

5. Vindt u dat de inkomensverschillen kleiner moeten worden?

kleiner moeten worden
 gelijk moeten blijven
 groter moeten worden

KNIP UIT EN STUUR 'M OP!

Agnes Kant is Jan Marijnissen opgevolgd als fractievoorzitter van de SP. Ze bruist van energie om Nederland een stuk beter te maken. Door onze welvaart eerlijker te verdelen en door mensen zich weer thuis te laten voelen in hun eigen wijk.

Schrok je toen Jan ging stoppen als fractieleider?

“Nee, Jan had me eerder al laten weten dat er een moment zou komen waarop hij een stapje terug zou doen. Hij heeft vier keer hernia gehad waardoor hij er langere tijd uit was. Maar wanneer hij zou opstappen heeft hij nooit willen zeggen, omdat het goede moment niet duidelijk was. De dag voor zijn vertrek zijn we gaan eten en toen zei hij: 'Je weet dat ik er wel eens over gedacht heb om een stapje terug te doen. Schrik niet, dat is morgen al.' We hebben er lang over doorgepraat. Het was ook voor Jan een moeilijke beslissing, met name omdat hij het gevoel had mensen in de steek te laten. Als je zo iets te horen krijgt staat je hart even stil en schieten er honderd vragen door je hoofd. Na de eerste schok is daar toch eigenlijk op de eerste plaats de dankbaarheid en het respect jegens Jan. Wat hij allemaal voor de partij gedaan heeft; de inzet, de opofferingen, de zorgen, de spanning. Die avond kon ik de slaap niet vatten.”

En de volgende ochtend?

“Jan heeft de fractie ingelicht. Dat was voor iedereen schrikken. Iedereen beseftte wat dit betekende: ons boegbeeld, onze inspirator doet een stap terug. Het was heel emotioneel. Maar we stelden ons gerust met de gedachte dat hij in de fractie blijft. Bovendien blijft hij aan als partijvoorzitter.”

Wat kwam er los?

Langere stilte. Ze slikt. “Eerst veel emoties. Bij iedereen, ook bij Jan. En de kwestie van hoe nu verder? Daarna moest ik besluiten of ik me wilde kandideren als fractievoorzitter. Ik was in de ban van de vraag: 'Beseft ik goed waar ik aan begin?' En: 'Wil ik dit wel, wil ik er écht voor gaan?' Dat had niet te maken met tijdsdruk die het oplevert of de vraag of ik het wel kan. Of je het kan, laat je gewoon zien. Maar ik stond heel erg stil bij mijn man en de kinderen. Wat zou het voor hen betekenen om het gezin ván te zijn? Ik heb het met ze overlegd, en ze steunen me. Natuurlijk was er ook nog de vraag wat de fractie en de rest van de partij ervan zou vinden als ik me kandidaat zou stellen.”

Maar je wás toch de kroonprinses?

“Nee, daar doen we gelukkig niet aan in de SP. Ik was fractiesecretaris en heb Jan wel eens bij debatten vervangen. Ik ben tien jaar Kamerlid. In die periode ben ik steeds meer gaan doen en kreeg steeds meer verantwoordelijk-

heden. Dat kan alleen maar als de fractie je steunt. Ik weet dat anderen overwogen hebben zich ook kandidaat te stellen. Ik had dus ook nee kunnen zeggen tegen het fractievoorzitterschap. Dan was er een andere goede gekomen, want er zitten goede mensen in de fractie. Jan laat het allemaal goed achter. Er is geïnvesteerd in mensen en er is een groot groepsvertrouwen. Of zoals Ronald van Raak het op de bewuste vergadering zei: 'Het liefst hadden we gehad dat Jan de beslissing niet had hoeven nemen.' Maar ik krijg een enorme boost energie van het vertrouwen dat we krijgen. En inderdaad, de sfeer is nu: we zullen wel eens laten zien wat we kunnen!”

Maar toen kwam de vakantie er tussen en weg energie?

“Nee, dat gevoel heb ik goed vastgehouden. Ik voel de verantwoordelijkheid iedere dag. Ik weet wat er van me verwacht wordt. De lat ligt hoog, dat weet ik. Maar ik heb de energie en het vertrouwen om de verwachtingen waar te maken.”

Waar zet je het eerst je tanden in?

“De koopkracht houdt veel mensen bezig. Het kabinet heeft verbetering beloofd maar komt dat gewoon niet na. Nu komen de meest kwetsbare groepen in onze samenleving echt in de problemen. De ouderen, mensen met een uitkering, chronisch zieken en de gehandicapten gaan er nog meer op achteruit. De koopkrachtdiscussie gaat eigenlijk over de vraag: hoe verdelen we de welvaart? Mensen zijn heel verontwaardigd omdat ze zich scheel betalen aan de benzinepomp, terwijl de winsten van de olie-maatschappijen nog nooit zo hoog waren. Of neem de thuiszorg. Daar worden werkers onder druk gezet om soms meer dan een vijfde deel van hun loon in te leveren. En de bestuurders die daartoe besloten, verdienen twee ton of meer. Daar zijn veel mensen terecht boos over. Het is allemaal terug te voeren op de marktwerking die er van de regering moest komen. De concurrentie in de zorg gaat over de rug van de mensen die het werk opknappen. Dat gaat me erg aan het hart.”

Het kabinet kan toch niets doen aan de wereldwijde recessie?

“Nee. Maar ze kunnen wel degelijk iets doen voor de koopkracht van de mensen. En dat doen is om meerdere redenen verstandig. Ten eerste om mensen meer licht te geven zodat ze beter rond kunnen komen. Mogen zij ook een deel van

NIEUWE SP-FRACTIELEIDER AGNES KANT

“LATEN WE DE WELVAART EERLIJKER DELEN”

de welvaart waar ze zelf hard voor werken? Ten tweede om de economie een impuls te geven. En hoezo recessie? Vergeet niet dat de Nederlandse economie nog groeit. We zijn nu – als land – twee keer zo rijk als twintig jaar geleden, alleen is die welvaart nooit eerlijk verdeeld. We groeien nog steeds verder, en dat is wat anders dan achteruitgang. Als SP hebben we voorgesteld de BTW-verhoging niet door te laten gaan, het kabinet neemt dat nu over. Dat is mooi, maar voor de koopkracht is het een druppel op de gloeiende plaat. Er is in Nederland nog geen recessie en het is de vraag of die er echt komt. Er komt nog steeds meer geld binnen en het is oneerlijk dat de burger daar niets van ziet. Bovendien staan er maatregelen tegenover die de koopkracht verslechteren. Zoals bezuiniging op kinderopvang, afschaffing van de aftrek van bijzondere ziektekosten, eigen risico in de zorg. Hupsakee, trek je portemonnee maar als burger.”

Het vorige kabinet beloofde zoet...

“En nu heet het: vanaf 2009 wordt alles beter. Ook die belofte kunnen ze niet nakomen zolang er onvolgende eerlijk wordt gedeeld. Het is onbegrijpelijk waarom het kabinet daar niet voor kiest. Dat is wel heel zuur.”

IK BEN NIET ALLEEN TELEURGESTELD IN BOS, MAAR IN HET HELE KABINET

Hoe kan dat met een sociaal-democratische Minister van Financiën...

“Ja, het is triest dat er met Wouter Bos niet méér in zit. De PvdA had het wél beloofd. Mijn teleurstelling geldt niet specifiek Bos, maar het gehele kabinet. Het is gewoon een voortzetting van het beleid van de vorige kabinetten, maar dan mét de PvdA die nu de rol van de VVD heeft overgenomen. De kiezers hadden vast iets anders verwacht. Het kabinet zegt: de BTW-verhoging gaat niet door en we schaffen de WW-premie af, maar dan willen we wél loonmatiging. Pardon? Echt, totaal ongepast! Het kabinet maakt mooie sier met het niet-doorgaan van slechte plannen, zoals de BTW-verhoging. Maar dat is wel een erg goedkope manier om te verhullen dat je niets te bieden hebt. De inflatie neemt toe en ze pakken zelf de mensen in de portemonnee. Daarom vind ik dat de vakbonden wel degelijk flinke looneisen moeten stellen. De financiële ruimte is er bij de bedrijven.”

Je staat bekend als een felle tante.

“Mensen kennen me als woordvoerder in de zorg. Daarin kom ik op voor mensen die in de steek gelaten worden. Mensen die op een wachtlijst stonden voor een hartoperatie. Er gingen patiënten dood doordat de lijst te lang was. Dat is heftig, emotioneel. Dat gaat dus echt ergens over. Dan komt mijn strijdbaarheid los. Ik kán en wil niet anders. Op zich vind ik fel-

heid niet negatief, tenzij de boosheid met je op de loop gaat. Dat komt de scherpste en diepte in het debat niet ten goede. Maar dat heb ik tegenwoordig goed in de hand, hoor. Mede dankzij de SP is die wachtlijst opgelost.

Dat succes wil ik ook in onze strijd tegen de misstanden in de verpleeghuizen. Mensen die de hele dag in een poepluier liggen, ondervoed raken, uitdrogen, in mensonwaardige toestand verkeren. Ik krijg veel brieven en mail met schrijnende verhalen. Bijvoorbeeld over een man die in het ziekenhuis op sterven lag. Hij smeekte om thuis te mogen overlijden, maar er was geen zorg beschikbaar om zijn laatste wens te vervullen. Ik kan daar niet in berusten! Deze mensen hebben ons land opgebouwd, die verdienen beter. Ik ben een waakhond, geen schoothond.”

Waarom claimt de SP haar successen niet actiever?

“We doen het wel eens, maar misschien zijn we daarin te bescheiden. Het gaat niet om ons maar vooral om de zaken waarvoor we vechten. In de zomer hebben we een rapport gepubliceerd naar aanleiding van een eigen onderzoek naar de salarissen van de top in de thuiszorg. Dat rapport sloeg in als een bom en leidde meteen tot een Kamermeerderheid die vóór een plafond in de topinkomens is.”

Hoe kun je het graaien aanpakken?

“Op de eerste plaats door die ongepaste oproep tot loonmatiging te negeren. Wij vinden verder dat topbestuurders geen aandelen in het bedrijf mogen hebben. En er moet een einde komen aan het uitkeren van de torenhoge bonussen en exitpremies. Verder zou het goed zijn als de topbestuurders ook gewoon onder het CAO zouden vallen. Ze zijn immers ook gewoon in dienst en kunnen zichzelf dan niet meer een hogere loonsverhoging geven dan het personeel.”

Wat wil je nog meer bereiken?

“De SP wil de buurten in ons land tot leven wekken. De buurt wordt de plek waar de dingen georganiseerd en geregeld worden. Wij gaan vol voor de menselijke maat. In de buurt kennen mensen elkaar en kunnen ze dus iets voor elkaar betekenen. Niet organisaties helpen mensen, maar mensen helpen mensen. Noem ik het UWV, dan weten mensen precies wat ik bedoel: papieren, protocollen, regeltjes. Naar de persoonlijke situatie van de mensen wordt amper gekeken. De afstand is domweg te groot. En de bureaucratische kolossen zijn te groot. Daar komen veel problemen uit voort. Ook in de zorg, in de arbeidsbemiddeling, in de jeugdzorg, in de opvang van ouderen, op school, op straat. In plaats van leerfabrieken, moeten er veel meer kleinere scholen komen, in de buurt. Wat is er nou leuker voor een VMBO-leerling dan stagelopen in de eigen buurt? Bijvoorbeeld met klusjes in de wijk, fietsen repareren van omwonenden, straten en huizen repareren of renoveren, of ouderen wegwijs maken op de computer. Dan komen de buurtbewoners ook in de school en krijgen ze meer zicht op de jon-

geren die ze op straat tegenkomen. De jongeren zullen zich gewaardeerd voelen. Zo voeden we het onderling respect, door het onderlinge begrip te vergroten. Het speeltuintje dat ze in een stageproject hebben opgeknapt zal nooit hun doelwit worden van vandalisme. Trouwens, ze zullen helemaal niets kapot maken want de buurt is ook van hún. Zo voelen ze dat voortaan. Zo ook de zorg: De huisarts werkt in zijn buurt, net als de agent, net als de buurtzuster. De mensen kennen elkaar dan beter. En ook dat is beter voor het begrip. Ze kennen jouw achtergrond, dat leidt tot een betere aanpak. Weg met de ontmenselijking, we moeten verder op menselijke schaal. De aanhoudende fusies en de schaalvergroting hebben de ziel uit organisaties gehaald. Hoog weet niet wat laag doet, en andersom. De patiënt, de cliënt, de huurder, de bewoner betaalt de prijs.”

Het moet kleinschaliger?

Organiseer de zorg op buurtniveau, dan krijg je zorg op maat. Is mevrouw Jansen wat depressief en bezorgd? Dan blijft de thuiszorgster na het aanbrengen van steunkousen nog wat langer om te praten. En is mevrouw de volgende dag vrolijk of heeft ze bezoek van haar kinderen, dan kan de extra aandacht naar een ander. De thuiszorger kan haar of zijn kennis en intuïtie weer aanspreken. Zo'n aanpak maakt buurten veiliger en prettiger om in te wonen. Het begint bij betrokkenheid. Dan is je omgeving van jezelf, gá je er zelf over en spreek je elkaar meer aan. Een buurt waarin mensen zich om elkaar bekommeren in plaats van dat zij weggijken. Zo organiseer je de solidariteit. Die is de laatste jaren ver te zoeken. Meer marktwerking en de uitholling van de georganiseerde solidariteit hebben de mentaliteit van ikke-ikke-en-de-rest-kan-stikke gestimuleerd. Dat heeft de overheid zelf gedaan. Daarbij is de term ‘eigen verantwoordelijkheid’ misbruikt om mensen op zichzelf terug te werpen, het ze lekker zelf uit te laten zoeken. De ieder-voor-zich-mentaliteit heeft de mensen uiteengedreven en op zichzelf teruggeworpen. De SP wil een trendbreuk tot stand brengen. Door te werken met mensen die elkaar kennen en zeker niet door te vertrouwen op grootschaligheid en marktwerking. In de globaliserende wereld hebben we goede grond onder de voeten nodig en vertrouwen in de publieke sector, de kern van onze beschaving. Dat stelt ons in staat de uitdaging van de toekomst onbevreesd aan te gaan.”

De SP heeft mooie plannen. Maar wie gaat dat betalen? Is het allemaal wel betaalbaar?

“Wij hebben bij elk voorstel dat we doen een financiële onderbouwing. Ook dit jaar hebben we weer een alternatieve begroting ingediend. We laten zien dat het allemaal menselijker en socialer kan. Mét meer koopkracht en mét een sluitende begroting. Dat kán als je maar voor hetzelfde geld eerlijker en verstandiger wilt verdelen.”

Er wordt wel gezegd dat de SP met de rug naar de wereld staat en alleen oog heeft voor Neder-

DAT DIT KABINET VRAAGT OM LOONMATIGING IS ZEER ONFATSOENLIJK

land. De SP duikt weg achter de dijken...

Omdat we tegen de oorlog in Afghanistan zijn, zouden we in onze schulp kruipen en niet internationaal willen samenwerken? Onzin. Integendeel, zou ik willen zeggen. Wij hebben altijd juist veel oog gehad voor het buitenland en de oneerlijke verdeling van de welvaart wereldwijd. We zijn altijd bezig met de vraag hoe kunnen we de wereld veiliger en eerlijker maken? We zijn het gewoon niet eens met de militaire aanpak van de problemen in landen als Afghanistan en Irak. Wij willen mensen helpen. Bombarderen is daarbij meestal niet behulpzaam. Soms kan inzet van onze militairen helpen om de vrede te bewaren. Daarom steunden we de uitzending naar Congo, Kosovo, Bosnië, Liberia en Zuid-Soedan.

De globalisering is op zichzelf ook een goede zaak. Onbekend maakt onbemind. De globalisering maakt ons bekender met elkaar. Dat is dus goed. De kans op gewelddadige conflicten neemt daardoor af. Er zijn echter ook negatieve kanten. Mensen hier-en-daar worden tegen elkaar uitgespeeld. En het internationale bedrijfsleven hier-en-daar zijn de lachende derden. De afspraken waarvan wij vinden dat je ze internationaal zou moeten maken, worden niet gemaakt. Bijvoorbeeld

over arbeidsvoorwaarden. Nu is het zo: worden de Polen te duur? Dan trekken we gewoon een blik Roemenen open! Belachelijk toch?”

Lach je wel eens in Den Haag?

“Dagelijks, maar vooral tijdens de fractievergaderingen. En thuis heb ik twee meiden die nu de leeftijd hebben dat er veel met ze valt te lachen. Hun puberteit is voorbij en er is volop ruimte voor samen koken, samen shoppen, samen kletsen. We kunnen elkaar in de maling nemen, maar ook heel serieus praten. De jongste geeft graag kledingadviezen. Zij is de modepolitie in huis. Soms zegt ze heel gedeceerd: Zo ga jij niet de deur uit, mam. Op Lowlands zagen ze hun moeder dit jaar weer eens in een heel andere rol, in gesprek met een zaal vol jongeren over politieke prenten. Vonden ze érg leuk en verrassend.”

Wat heb je tijdens je vakantie gedaan?

“Ons huis opgeknapt. Heerlijk geschilderd. Ondertussen ging het denken gewoon door, want het denken staat nooit stil. Het was heerlijk om de tijd te hebben. Vooral de vrijheid om te kiezen wat je nou eens gaat doen is fijn. Dan eens lekker onderuit in de tuin, dan eens hardlopen, dan eens een boek lezen. Lekker elke ochtend wakker worden in mijn eigen omgeving, hmmm. Hoewel eigen omgeving... Door dat schilderen was het huis ineens zó stijlvol geworden dat ik wel eens dacht: is dit mijn huis?”

TEKST ANTHONIE VERMEER EN BERT VOSKUIL
FOTOGRAFIE: SUZANNE VAN DE KERK

NOOIT MEER DE OUDE VINCENT

Als VN-militair liep Vincent Heinhuis in Bosnië eind 1995 een psychisch trauma op. Hij vindt dat Defensie zijn probleem en dat van veel lotgenoten zwaar onderschat. Want sinds zijn periode in voormalig Joegoslavië is zijn leven nooit meer geworden zoals het was.

ZO MAAK JE JE BUURT

De SP denkt dat een beter Nederland begint bij een betere wijk. Daarom vijf voorbeelden van hoe het echt beter kan in de buurt waar je woont. Van daklozen die de wijk schoonmaken tot schoolkinderen die de tuintjes van ouderen verzorgen.

Wie: Elly de Heus (55)

Wat: zelfstandig adviseur wonen, zorg en welzijn, bedenker van Resion, een combinatie van wonen voor ouderen en maatschappelijke stage voor scholieren.

"Scholengemeenschap De Goudse Waarden in Gouda wilde een project op haar grond dat een meerwaarde zou hebben voor de stad. Die school heeft een gigantisch potentieel aan dienstverleners, en ik legde al snel de link met ouderen. Dat is een groep die buiten de samenleving dreigt te vallen. Het concept is eigenlijk simpel: ouderen die iets willen doen waar ze begeleiding bij nodig hebben, kunnen de servicedesk bellen. Wij zorgen dan voor een leerling die daarbij helpt. Dat kan van alles zijn: persoonlijke verzorging, meegaan naar de huisarts, de was strijken, de krant voorlezen. Leerlingen moeten een maatschappelijke stage van dertig uur doen, dus het potentieel is enorm groot. Maar een groot voordeel is ook dat het generaties met elkaar in contact brengt. Twee jaar hebben we aan het protocol gewerkt. Dat wilden we zorgvuldig doen, omdat de zorgverleners natuurlijk onervaren zijn. Daarom steekt de school veel energie in

de begeleiding. In dit geval heeft een projectontwikkelaar zijn nek uitgestoken en dat traject ondersteund. Maar ik vind eigenlijk dat Den Haag veel actiever mag bijdragen aan de ontwikkelingskosten. Jammer dat dat zo traag gaat. Hopelijk wachten ze niet tot de trein al in volle vaart is, zodat ze alleen nog maar mee hoeven liften op het succes." www.resion.nl

Wie: Bart Haneveld (46)

Wat: coördinator Clean River, project waarin dak- en thuislozen en verslaafden wijken in Den Haag schoon houden.

"Ik ben zelf verslaafd geweest, en ik weet dus uit ervaring dat veel verslaafden snakken naar een zinvolle dagbesteding. Naar een ritme. Want geloof het of niet: ook verslaafden en daklozen willen graag een bijdrage leveren aan de maatschappij, en zich nuttig voelen. Het project geeft een perspectief. We hebben nu 300, 350 mensen in tal van Haagse wijken werken. Ze lopen met knijpers rond in wijken, bij de stations, openbare toiletten, tuinen. Ook bij Madurodam truwens. Dat heeft veel voordelen: de wijken zijn schoon ja, héél schoon zelfs, maar vooral: ze worden niet meer met de nek aangekeken, en ze krijgen waardering. Ze krijgen weer eigenwaarde. Elke dag koken ze voor elkaar, dus ze krijgen een warme maaltijd. En ze krijgen 17½ euro per dag betaald. Opvallend is dat het aantal auto-inbraken is afgenomen. Ze gebruiken ook minder, omdat ze moe zijn na zo'n dag. Ik denk dat het ook zo goed gaat omdat wij de mensen accepteren zoals ze zijn. We pushen niemand om af te kicken of door te stromen naar het volgende niveau. Veel jongens kunnen die druk niet aan, en vallen dan juist terug. Maar natuurlijk, als iemand klaar is voor de volgende stap, dan zijn we er

om ze daarbij te steunen. Puntje van kritiek: de politiek werkt een beetje stroperig. Ik moet helaas nog te vaak tien of vijftien mensen de straat op sturen, omdat ik geen budget heb voor ze."

Wie: Marien van Delft (38)

Wat: directeur stichting Welkom, bedenker project Bloemenbende
"Eigenlijk ontstond de Bloemenbende toevallig. Ik had in de Haagse Moerwijk met jongeren gewerkt die samen met ouderen websites maakten. Een bewoonster zei: Dit heeft mij uit mijn isolement gehaald. Er was tegelijk een andere bewoon-

ster die mij vroeg: Is het mogelijk om een tuintje te adopteren, want ik heb zes meisjes die de tuintjes niet mooi vinden. We hebben meteen een bijeenkomst gepland, en die zes meisjes bleken al vijftien kinderen. We begonnen met twee tuintjes leeg te halen en daar potbloemen en planten neer te zetten. Toen ging alles eigenlijk vanzelf; een Marokkaanse opa kwam helpen bij het tuinieren, een moeder kwam met drinken voor de kinderen, iemand bracht ijsjes. Inmiddels zijn er 22 kinderen die elke woensdagmiddag zeven tuintjes bijhouden. Het zijn potentieel lastige kinderen, laat ik het zo maar noemen. Er waren mensen die vanwege sommige kinderen uit de buurt wilden verhuizen. Nu leren de kinderen elkaar goed kennen, en de bewoners van de wijk ook. Plus: ze voelen verantwoordelijkheid, waardoor je wangedrag voorkomt. De kinderen wilden een beeldje laten maken, dus ik ging budget vragen bij de gemeente. Goed idee, zeiden ze, dan kan de wethouder dat beeldje laten onthullen. Daarop heb ik gezegd: Nee, niks geen wethouder, dit is van de kinderen, laat ze zelf dat beeldje onthullen. Dit project gaat net lekker, we moeten het

Zijn grootste vijand is tot op de dag van vandaag de nacht. De spookbeelden uit Bosnië doemen steeds weer op in de duisternis. Vaak probeert hij niet eens meer in slaap te komen. Meer dan eens ging hij 's avonds achter de computer zitten en schrok 's ochtends vroeg wakker met de afdruk van het toetsenbord in zijn wang.

De korte periode van drie maanden in voormalig Joegoslavië was voor Vincent – inmiddels 36 jaar – lang genoeg om het Post Traumatisch Stress Syndroom (PTSS) op te lopen. De toenmalig soldaat eerste klasse heeft in Bosnië ervaringen opgedaan die hem de rest van zijn leven zullen bijblijven. Dramatische beelden vol dood en verderf. Wat Vincent precies heeft meegemaakt, wil hij niet zeggen. Te pijnlijk, te confronterend. Het enige wat hij kwijt wil, is dat hij getuige was van 'gebeurtenissen die niemand zich in zijn ergste fantasie kan voorstellen'.

ALLEEN DOOR VEEL, HEEL VEEL ALCOHOL TE DRINKEN, LUKT HET HEM IN SLAAP TE KOMEN

Na zijn uitzendperiode duurt het ruim tien jaar voordat Vincent weet wat hij mankeert. Pas in 2006 wordt de diagnose PTSS gesteld. De eerste maatschappelijk werker van Defensie denkt dat hij 'gewoon' overspannen is. "Toen ik net terug was uit Bosnië, merkte ik dat ik niet meer dezelfde Vincent was. Ik had woede-uitbarstingen. Ik ging ruzies uitlokken, niet alleen thuis maar ook op straat. Zocht de confrontatie met de politie. Verder was ik heel emotioneel en stond strak als een strijkplank. Maar ik had geen idee wat ik mankeerde." Vincent verlaat in 1997 de dienst, omdat zijn contract ten einde is. Hij werkt vervolgens drie jaar als internationaal chauffeur. Zo goed en zo kwaad als het gaat. "Als je op de weg binnen de lijntjes blijft, maakt het niet veel uit of je wat mankeert. Maar ik merkte dat ik steeds meer concentratieproblemen kreeg, thuis wel eens alle kasten ondersteboven flikkerde en soms een halve nacht wegbleef. Maar het heeft een hele tijd geduurd voordat ik de ernst van de situatie inzag. Kritisch naar jezelf kijken is altijd moeilijk. Ook van een psychiater wilde ik niets weten. Ik was toch niet hartstikke gek?" In 2000 keert Vincent terug bij Defensie, als chauffeur bij de luchtmacht. Hoewel hij voor de

ER IS NOG ALTIJD GEEN STANDAARD BEHANDELMETHODE VOOR MENSEN DIE HEBBEN BLOOTGESTAAN AAN WREEDHEDEN

buitenwereld redelijk functioneert, begint Vincent in te zien dat hij een serieus probleem heeft. De nachten worden steeds ondraaglijker. Alleen door veel, heel veel alcohol te drinken, lukt het hem in slaap te komen.

In 2004 wordt Vincent voor de tweede keer uitgezonden, dit keer als sergeant naar Irak. Daar lukt het niet langer zijn ziekte te camoufleren. Na drie maanden wordt hij wegens plichtsverzuim teruggestuurd naar Nederland. "Volkomen terecht", vindt Vincent. "Door concentratieproblemen liet ik steken vallen. Ik zat bij de vlieg-operationele ondersteuning en was verantwoordelijk voor de veiligheid van de kisten die boven Irak vlogen. Maar ik had soms geen idee waar ze vlogen. Dat is natuurlijk volledig onacceptabel."

Uiteindelijk komt Vincent bij een onderdeel terecht. "Die legde meteen de vinger op de zere plek. Hij confronteerde me met mezelf. Hij stelde vragen waarop ik geen antwoord kon geven zonder tranen in m'n ogen te krijgen. Ik kon niet eens meer uit m'n woorden komen."

Vincent is inmiddels in behandeling bij het Sinai Centrum in Amersfoort, een instelling voorbehandeling van psychotrauma ten gevolge van oorlog, geweld of verlies. "Ik ben daar twee jaar-bezig en ik ben inmiddels een stuk stabiel geworden. Maar er is nog altijd geen standaard behandel-methode voor mensen die hebben blootgestaan aan wreedheden. Het enige wat ze kunnen doen, is het effect van de symptomen verminderen."

Van de Nederlandse militairen die terugkeren uit oorlogsgebied krijgt zo'n vijf procent last van het PTSS. Dat komt neer op circa vijfduizend mensen. Nog eens zo'n 15 duizend militairen lijden aan een lichtere vorm van het syndroom. Tweede Kamerlid Remi Poppe wil dat de begeleiding van de getraumatiseerden veel beter wordt. De SP dient binnenkort een wetsvoorstel in om de zorg voor deze groep weg te halen bij Defensie.

Vincent prijst zich gelukkig dat Linda – toen zijn vriendin, nu zijn echtgenote – hem trouw is gebleven. Vincent weet dat bij negentig procent van zijn lotgenoten de relaties zijn stukgelopen. "Veel partners begrijpen de situatie niet of willen het niet begrijpen. Mijn vrouw is ruimdenkend en is zelf militair geweest. Dat is een voordeel. Maar zij is een uitzondering op de regel."

Vincent vindt dat Defensie de problemen van veteranen met PTSS zwaar onderschat. Het thema verdient in zijn ogen veel meer aandacht. Hij denkt dat Defensie vreest voor een afschrikwekkend effect op potentiële militairen. "Er zijn nu al zesduizend vacatures, kun je nagaan. En hoe denk je dat ouders reageren als ze weten dat hun zoons of dochters dit syndroom kunnen oplopen bij uitzending naar Irak of Afghanistan?"

Om lotgenoten te steunen, heeft Vincent met enkele anderen de Stichting Veteranen voor Veteranen opgericht. Wie met de stichting in contact wil komen, kan mailen naar didi.didi@kpnplanet.nl.

TEKST: ARNOLD AARTS
FOTOGRAFIE: WILLEM DE ROON

JURT BETER

vooral klein houden. En uit de handen van de politiek houden." www.welkomdenhaag.nl

Wie: Joost van Hienen (38)
Wat: teamleider Streetcornerwork Amsterdam

"Veel organisaties die voor jongeren werken, zitten achter een loket te wachten tot de jongeren komen. Maar ja, die jongens willen helemaal niet naar loketten, naar intakegesprekken, en op wachtlijsten staan. Het is niet cool om hulp te vragen. Bovendien: ze zijn zich er vaak helemaal niet van bewust dat ze een probleem hebben, of dat er wel degelijk kansen zijn voor een leven met betere vooruitzichten. Het is betreurenswaardig hoe weinig er eigenlijk met die jongens gepraat wordt. Onze medewerkers gaan de straat op. 's Avonds, in hun eigen gebied. En dan praten met die jongens. Gewoon praten en luisteren. Wij zijn

de enigen die naar die jongens toe gaan. Onze mensen zijn – en dat is cruciaal – oprecht geïnteresseerd in die jongeren. Wat mij keer op keer verbaast, en boos maakt, is dat er grenzen worden gesteld om in aanmerking te komen voor hulp. De schuldhulpverlening bijvoorbeeld: je moet een adres hebben om daar in te kunnen. Maar juist uit angst voor de deurwaarder schrijven ze zich niet thuis in. Zo maak je het de meest kwetsbare, onzichtbare groep onmogelijk uit de problemen te komen. Daarom gaan wij de straat op. Om de jongeren die door iedereen vergeten worden, de jongeren waar je niet mee kunt pronken, erbij te nemen en perspectief te geven."

www.streetcornerwork.eu

Wie: Jos de Blok (48)
Wat: wijkverpleegkundige, directeur van Buurtzorg Nederland.

"In 2005 ben ik gaan nadenken over een alternatief voor de thuiszorgorganisaties. Die handelen steeds meer uit bedrijfseconomische motieven. Stel: een terminale patiënt moet gewassen worden. Dan sturen ze vaak iemand die alleen komt om te wassen. Maar daar is natuurlijk veel meer aan de hand. De werkzaamheden zijn opgeknipt in handelingen. Dat maakt het werk voor de thuiszorger veel minder leuk. Bovendien, dat lijkt misschien goedkoper, maar er moeten managers ingehuurd worden om die opgeknipte delen weer op elkaar af te stemmen.

Daarom werken wij bij Buurtzorg Nederland in kleine teams van maximaal twaalf mensen die samen alle zorgtaken uitvoeren. Er is geen leidinggevende die het heeft over quota of deadlines. Dat is voor medewerkers veel leuker, en de klanten worden heel direct en adequaat geholpen bij het hele pakket aan zorgvragen. We zijn begonnen in januari 2007, en nu zijn er al 45 teams. De ongeveer zeshonderd medewerkers helpen zo'n 6000 à 7000 mensen per jaar. Onze klanten hebben ons in een onafhankelijk onderzoek het cijfer 9 gegeven, dat zegt denk ik genoeg. Of de managers bij zorgverleners boos zijn? Nou, sommigen zijn een beetje achterdochtig, ja. Maar ach, dat zijn vaak ex-verpleegkundigen. Ik nodig ze graag uit om weer de wijken in te gaan."

www.buurtzorgnederland.com

TEKST: MACHIEL REBERGEN
FOTOGRAFIE: ROB VOSS

BESTUURDERS ZORGEN VOORAL VOOR EIGEN PORTEMONNEE

SALARISSEN THUISZORG 'OVER DE TOP'

Dat thuiszorgwerkers massaal worden onderbetaald is inmiddels wel bekend. Dat hen desalniettemin het afgelopen jaar is gevraagd een deel van hun schamele loon in te leveren – of uit te kijken naar een andere baan – is mede dankzij het Comité Zorg Geen Markt en de SP, ook uitgebreid in het nieuws geweest. Maar wat weinigen wisten, is dat er ook mensen in de thuiszorg zijn die rijk worden.

Uit het SP-onderzoek 'Over de Top' is gebleken dat maar liefst 64 bestuurders van thuiszorgorganisaties in 2007 meer verdienden dan de Balkenendenorm van 186.000 euro. Dit zijn de bestuurders van dezelfde thuiszorgorganisaties waar honderden gekwalificeerde thuiszorghulpen zijn gedegradeerd tot alfahulp, waarbij ze loonverlagingen tot 20 procent moesten slikken. Ter illustratie: een thuiszorgmedewerker met vaste betrekking verdient 1600 euro bruto. Een alfahulp krijgt officieel 14 euro per uur, maar wordt niet doorbetaald bij ziekte, heeft geen vakantiegeld en moet de verzekeringen voor arbeidsongeschiktheid, werkloosheid en beroepsaansprakelijkheid – bij het omgooien van een vaas bijvoorbeeld – zelf betalen. De directeur van Amsterdam Thuiszorg kreeg echter zes ton mee bij zijn vertrek, terwijl zijn bedrijf failliet ging.

Dit verschil in 'beloning' is des te vreemder omdat het niet de schuld is van de thuiszorgwerkers dat zij loon moeten inleveren. Het waren de bestuurders die voor een te lage prijs op de aanbesteding inschreven, die nu moeten bezuinigen omdat zij het werk niet voor de geboden prijs kunnen leveren.

SP-Kamerlid Renske Leijten: "De financiële verhoudingen in de zorgsector zijn volkomen zoek. Neem bijvoorbeeld zorgorganisatie Tante Louise in Bergen op Zoom. Omdat de organisatie te laag heeft ingeschreven op de aanbesteding, kwam zij in de problemen en vroeg zij eerder dit jaar aan 350 werknemers om loon in te leveren. Tegelijkertijd hield de gemeente 1,7 miljoen over door de 'voordelige' aanbesteding en kreeg een van de bestuurders ruim twee ton salaris."

**SP-KAMERLID
HARRY
VAN
BOMMEL**

BEELDEN EN CIJFERS VAN EEN OORLOG

“De oorlog in Afghanistan is aan de Tweede Kamer voorgesteld als een opbouwmissie. De verschrikkingen van die oorlog worden ons niet verteld. Er vallen honderden burgerdoden en elk jaar wordt het land onveilig.” Dat zegt SP-Tweede Kamerlid en buitenland-specialist Harry van Bommel. Niet iedereen is het met hem eens. Maar cijfers liegen niet. En foto’s zeggen meer dan duizend woorden.

Menselijk leed

3,1 miljoen Afghanen zijn op de vlucht geslagen. 2,8 miljoen van hen leven in het buitenland.

In de eerste zes maanden van dit jaar werden 700 burgers gedood.

Tot nu toe zijn er 17 Nederlandse militairen gesneuveld. 80 Nederlandse militairen raakten gewond van wie er minimaal 23 blijvend letsel overhouden.

Er zijn 5 miljoen Afghanen ondervoed, van wie er slechts 400.000 voedselhulp krijgen.

Financiële last Nederland

De kosten van de Nederlandse missie in de provincie Uruzgan zijn voor de periode 2006 – 2010 geraamd op 1,485 miljard euro. Dat is een veelvoud van de 170 miljoen aan ontwikkelingsgeld die ons land had uitgetrokken voor héél Afghanistan.

Financiële strop Nederland

Het Nederlandse aandeel in de operatie bestaat uit twee periodes van elk twee jaar. Het eerste tijdsvak, van 1 augustus 2006 tot 1 augustus 2008, zou 340 miljoen euro hebben moeten kosten, maar blijkt uiteindelijk 680 miljoen euro te hebben gevegd. Daarom zijn de rekenmeesters van het Ministerie van Defensie alvast maar wat hoger gaan zitten: 640 miljoen euro voor de periode 1 augustus 2008 – 1 augustus 2010. Dus Nederland is twee keer duurder uit dan gedacht. Minimaal...

Nóg duurder

Er komt nog meer bij. Zo is er 115 miljoen euro gereserveerd om in 2010 de manschappen en het materieel huiswaarts te verschepen. Oorlogsjournalist Arnold Karskens heeft berekend dat de oorlog in Afghanistan Nederland komt te staan op een kostenpost van 2 miljoen euro per dag. Hij nam bijvoorbeeld ook de kosten van nazorg voor nabestaanden, invaliden en getraumatiseerden mee in zijn rekensom. Defensie-minister Van Middelkoop heeft het bedrag bevestigd.

SP wil onderzoek

De SP ziet liever vandaag dan morgen dat de Algemene Rekenkamer de begroting én werkelijke uitgaven aan de missie in Uruzgan onder de loep neemt. Daarom heeft Harry van Bommel een verzoek ingediend.

Wordt vervolgd.

De ceremonie bij het vertrek van het vliegtuig met de lichamen van twee omgekomen Nederlandse militairen. ANP PHOTO ARIEF RORIMPANDEY/AVDD

Na een zelfmoordaanslag bij de Indiase ambassade in Kabul wordt geprobeerd een lichaam van een auto te halen. Ruim 40 mensen werden gedood. AFP PHOTO/STR

Mortuarium in Kabul: de voeten van het slachtoffer van een bomaanslag. EPA/ S. SABAWOON

Infanteriste Jaaike Brandsma heeft zojuist een medaille opgespeld gekregen tijdens een ceremonie met 1600 Afghanistan-gangers in Den Bosch.
ANP PHOTOS/ROBERT VOS

Slachtoffers van een Taliban-aanslag op een politiebureau in de provincie Nangarhar.
STEPHEN DUPONT/CONTACT PRESS

Amerikaanse mariniers blazen een deurslot op tijdens een offensief in Garmisir.
TYLER HICKS/THE NEW YORK TIMES

FOTOGRAFIE ARI VERSLUIS

COLUMN SP-KAMERLID FARSHAD BASHIR

ONDERHANDELEN DOE JE MET VIJANDEN

Gevliegerd heb ik nooit in mijn geboorteland Afghanistan, zoals de hoofdpersoon in het prachtig verfilmde boek *De Vliegeraar*.

Ik werd geboren in 1988, een jaar voordat de Russen wegtrokken. Daarna brak de burgeroorlog uit. Ik weet nog dat ik eens op school zat toen er werd geschoten. We moesten onze tafels en stoeltjes in het midden van het klaslokaal zetten, zodat we niet door het glas getroffen zouden worden als er een treffer was. Maar vaak mocht ik niet eens naar school en mocht ik niet buitenspelen, dat was te gevaarlijk.

Toen ik negen was zijn we uit Afghanistan gevlucht. Mijn vader, die journalist was bij een krant, werd namelijk vervolgd. Net als in *De Vliegeraar* gingen mijn vader, mijn broer en ik op de vlucht. Met de trein, lopend en in vrachtwagens. Als jongetje vond ik het vooral spannend en avontuurlijk. Ik zag heel andere dingen dan in het grauwe Kabul en Herat uit mijn jeugd. Als jongetje van negen wist ik natuurlijk nog maar weinig van de bewogen geschiedenis van Afghanistan. Dat is een geschiedenis van vooral veel strijd. Door de eeuwen heen hebben buitenlandse mogendheden geprobeerd in te grijpen. Vaak werden binnenlandse strijdende partijen vanuit het buitenland gesteund. Maar men heeft niets geleerd van deze geschiedenis. Ook nu is men weer Afghanistan binnengevallen en weer kost het vele mensenlevens. Van de militairen, maar vooral van de burgerslachtoffers. En steeds blijft het land na het militaire ingrijpen in een diepere ellende achter. Er lijkt geen oplossing te zijn. Of toch wel?

De afgelopen maanden maakte ik samen met collega-Kamerleden Harry van Bommel, Krista van Velzen, Remi Poppe en Arjan Vliegthart een toer door Nederland. Onze boodschap was: laten we Afghanistan steunen door de oorlog te stoppen. Met vijftienhonderd Nederlandse militairen kun je immers weinig beginnen in Afghanistan dat bijna twintig keer zo groot is als Nederland. Alleen al de provincie Uruzgan, waar ons leger actief is, is net zo groot als Nederland.

We moeten Afghanen zeker niet in de steek laten, maar de huidige werkwijze zorgt ervoor dat de buitenlandse militairen onderdeel worden van de problemen. De Taliban krijgen nu meer steun, ze zijn groter geworden en hebben een steeds groter gebied onder de controle. Het aantal burgerslachtoffers neemt steeds meer toe.

Samen met mijn collega's zeg ik: we kunnen Afghanen de democratie niet opdringen met geweld, we kunnen ze niet dwingen te emanciperen en zich te ontwikkelen. Dat moeten ze zelf doen. Het enige wat wij kunnen doen is ze daarbij zoveel mogelijke helpen met de middelen die wij hebben. Niet met militairen maar wel door middel van echte ontwikkelingshulp, daar waar het kan. De enige oplossing is om te stoppen met de oorlog en te gaan onderhandelen met de opstandelingen. Dus ook met de Taliban.

Onderhandelen doe je immers niet met je vrienden, maar met je vijanden. Met de groeiende steun uit de bevolking voor onderhandelingen en de steeds luider wordende roep om rust en vrede wordt de kans op succes ook groter. Laten we lessen trekken uit de geschiedenis en het militaire pad verlaten. Dan kan Kabul misschien weer die bruisende stad worden zoals hij was in het begin van *De Vliegeraar*. Een stad waaruit je niet hoeft weg te vluchten. En heel misschien kan ik daar dan nog eens een vlieger oplat, waarop heel groot het woord "vrede" staat geschreven.

SP-KAMERLID VAN LEEUWEN GESCHOKT DOOR ARMOE-CAMPING

Mensen die geen kant uit kunnen. Ze wonen al jaren op het vervallen terrein van camping *Nooit Gedacht* aan de Gageldijk in Maarssen. Tegen woekerhuren die oplopen tot 500 euro per maand, wonen ze in verkrotte stacaravans. En nu moeten ze weg want de nieuwe eigenaar wil er dure chalets bouwen. Zonder de bewoners te herhuisvesten. De gemeente laat deze mensen barsten. Eén van de bewoners: "Hier vooraan houdt Nederland op."

“HIER HOUDT NEDERLAND

Het terrein ligt aan de schitterende Maarsseveense Plassen. Aan de Gageldijk prijken kapitale woningen voor een land-waar-het-leven-goed-is-decor. Dat maakt de situatie extra schrijnend.

Wat is er aan de hand? Camping *Nooit Gedacht* is een woonplek geworden voor mensen die op de reguliere woonmarkt geen kans maakten. Permanente bewoning van de caravans is niet toegestaan, maar de gemeente gedooft het. Sterker nog, ze verwees woningzoekenden naar de camping. Alleenstaanden, maar ook gezinnen met kinderen.

De voormalige eigenaar eiste huurbedragen alsof het gezinswoningen betrof, oplopend tot vier-, vijfhonderd euro per maand. Ondertussen deed hij niets aan onderhoud en verpauperden de caravans en het terrein. De bewoners protesteerden, maar konden geen vuist maken omdat de gemeente zei dat ze geen woonrechten hadden. De keuze was: zich laten uitbuiten als huurder van lekke, verzakte, beschimmelde caravans waarvan de meeste geen warm water en gas hebben. Of dakloos worden.

In de loop der jaren zijn er passanten geweest die de camping door

crimineel gedrag een slechte naam gaven. Dat is verleden tijd, maar de bewoners in de achttien overgebleven caravans houden last van het stigma op een 'aso'-camping te wonen. De helft van de huishoudens heeft een kostwinner met een laag betaalde baan. De andere helft heeft een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid of ouderdom. Niemand heeft hier een cent te makken. Dus is het des te erger dat de belastingdienst geen huurtoeslag wil verstrekken omdat ze de behuizing niet erkent. Om dezelfde reden onderwerpt de huurcommissie de krotten niet aan inspectie.

Kan het slechter? Helaas wel. De bewoners is de wacht aangezegd, ook al zijn ze kansloos om op korte termijn elders onderdak te vinden. Op 1 januari van dit jaar is het park in handen gekomen van *Residence Maarsseveense Plassen BV* dat onder een andere BV hangt: *Topparken*. Dit bedrijf wil luxe chalets bouwen. De bewoners werden gemaand het terrein voor 1 september te verlaten. Toen de meeste bewoners lieten weten hier geen gehoor aan te kunnen geven, werden ze volgens eigen zeggen bedreigd. Een medewerker van *Topparken* zou meermalen hebben

gezegd dat hij met een shovel hun woning zou platwalsen met huisraad en inzittenden erbij. Deze bedreiging wordt namens *Topparken* ontkend door Tiben Jongewaard die zich drie keer per week op het park laat zien. Ook ontkent hij dat *Topparken* mensen met gênant lage oprotpremies tracht uit te kopen. Maar even later ontdekten we dat een 40-jarige vrouw met een psychiatrische achtergrond door deze zelfde Jongewaard is afgescheept met vijfhonderd euro.

Bewoner Lex Gerritsen zegt dat ook hij een oprotpremie aangeboden

In deze verwaarloosde stacaravan woont sinds 1999 de familie Gerritsen; Lex (39), Angelique (34), Amanda (16) en Mark-Ricardo (14). Het krot lekt, heeft verzakte vloeren en is niet aangesloten op gas. Huur: 440 euro per maand. Maar ze hebben geen keuze (zie tekst boven).

Dochter Amanda is ontwaakt in haar piepkleine kamer, waarin alleen een bed past. Toen ze hier kwam wonen, verloor ze veel vriendinnen die van hun ouders niet naar de caravan mochten. Zolang ze hier woont kleeft het stigma 'aso' aan haar, weet Amanda.

Angelique maakt ontbijt klaar. Zonder warm water is het improviseren geblazen in het keukentje, waar de strijd tegen schimmels een bij voorbaat verloren strijd is. De vochtigheidsgraad is enorm, want de caravan lekt en kiert aan alle kanten.

Amanda gaat naar school. Ze zit in een bedrijfseconomie gaan studeren. Het is door het imago dat kleeft aan het *Nooit Gedacht*. Haar broer was niet toegestaan en is door gedragsproblemen in een andere woonplek gekomen.

Angelique maakt de wc gereed voor haar gasten. De stortbak zit niet aan de waterleiding. De geiser in de badkamer is niet aangesloten op gas, dus een warme douche is er niet bij.

Lex reageert zich af. Hij kan niet voluit trainen want doordat de doorgezakte vloer aan het rotten is, moet hij het gewicht van de halters beperken om niet door de bodem van de caravan te zakken.

SP-Tweede Kamerlid Hans van Leeuwen komt op bezoek bij de familie Gerritsen om met eigen ogen te zien hoe mensonterend de leefsituatie is van de bewoners op *Nooit Gedacht*.

Angelique toont aan een geschokt de belabberde staat van het plafond. Het lekt als een vergiet.

kreeg. Als hij met zijn vrouw en twee kinderen van 16 en 14 vertrok, kreeg hij 1300 euro. Gerritsen: "En die fooi is de enige handreiking geweest. Niemand doet wat. Ik betaal belasting – ja ook gemeentelijke – maar de gemeente doet helemaal niets! Terwijl ook wij negen jaar geleden hierheen zijn verwezen door diezelfde gemeente. We woonden op een flat toen ik arbeidsongeschikt werd. Ik kwam in de Wajong wegens een jeugdpsychose. Om een lang verhaal kort te maken: ik kon de huur niet betalen en we werden eruit gezet. Nu leven we van iets meer dan duizend euro per maand – met twee schoolgaande pubers – en betaal ik voor deze bouwval 440 euro per maand. Iedereen hier op het park is sinds januari ten einde raad; sommige mensen wonen hier langer dan twintig jaar. Mijn zoon kon het niet meer aan. Hij begon weg te lopen, gekke dingen te doen, en zit nu in een jeugdinternaat. Zelf ben ik op. Ik heb stress, voel me ziek, heb allerlei kwaaltjes en ben de hele dag doodmoe. Mijn vrouw ook. Dit is onmenselijk."

het gebeurt vaker. Gemeenten zitten met een dubbele pet op want ze moeten de regels handhaven maar zwichten al gauw voor het prestige van een luxe park. Daarom moet de centrale overheid zulke zaken regelen. Ik heb minister Cramer meerdere malen gevraagd om heldere regels te stellen. Zij schuift de verantwoordelijkheid echter constant af naar gemeenten en provincie. Dat deed ze ook toen ik het haar na mijn bezoek aan Nooit Gedacht weer opnieuw had voorgelegd."

Daar hebben de bewoners niets aan. Dat realiseert Van Leeuwen zich: "De gemeente faalt en accepteert feodale toestanden en doet alsof de bewoners rechteloos zijn." Hans van Leeuwen heeft inmiddels met wethouder Erik van Esterik (PvdA) gesproken. De wethouder gaf aan het jammer te vinden dat de gemeente het terrein niet heeft kunnen kopen. Voor de verslaggever van ZO houdt Van Esterik de deur gesloten. Hij laat een mede-

AND OP"

SP-Kamerlid Hans van Leeuwen heeft tijdens een werkbezoek aan Nooit Gedacht het onthutsende verhaal van de familie Gerritsen en lotgenoten op de camping gehoord. Hij zegt geschokt te zijn: "De situatie van deze mensen is onvoorstelbaar. Zulke behuizing deugt niet qua hygiëne, gezondheid en brandgevaar. Bewoners van reguliere huurwoningen zouden direct elders een woning krijgen toegewezen."

Van Leeuwen weet dat er een wildgroei aan luxe chaletparken gaande is. Hij stelt: "Wegpesten om daarna het grote geld te kunnen verdienen,

werkster koeltjes zeggen: "Wij zullen als gemeente niet inhoudelijk op de zaak ingaan omdat het hier een privaatrechtelijke situatie betreft."

TEKST: ANTHONIE VERMEER
 FOTOGRAFIE: ALEX WOLF

n Havo 4 en wil Ze laat zich niet kisten wonen op Nooit en het stigma bestand en internaat terecht

Lex is dagelijks bezig om dakloosheid te voorkomen, het hoofd boven water te houden en een betere woning te vinden. Daarnaast besteedt hij met Angelique veel zorg aan Mark-Ricardo die van Jeugdzorg niet meer mag thuiskomen zolang er geen andere woning is.

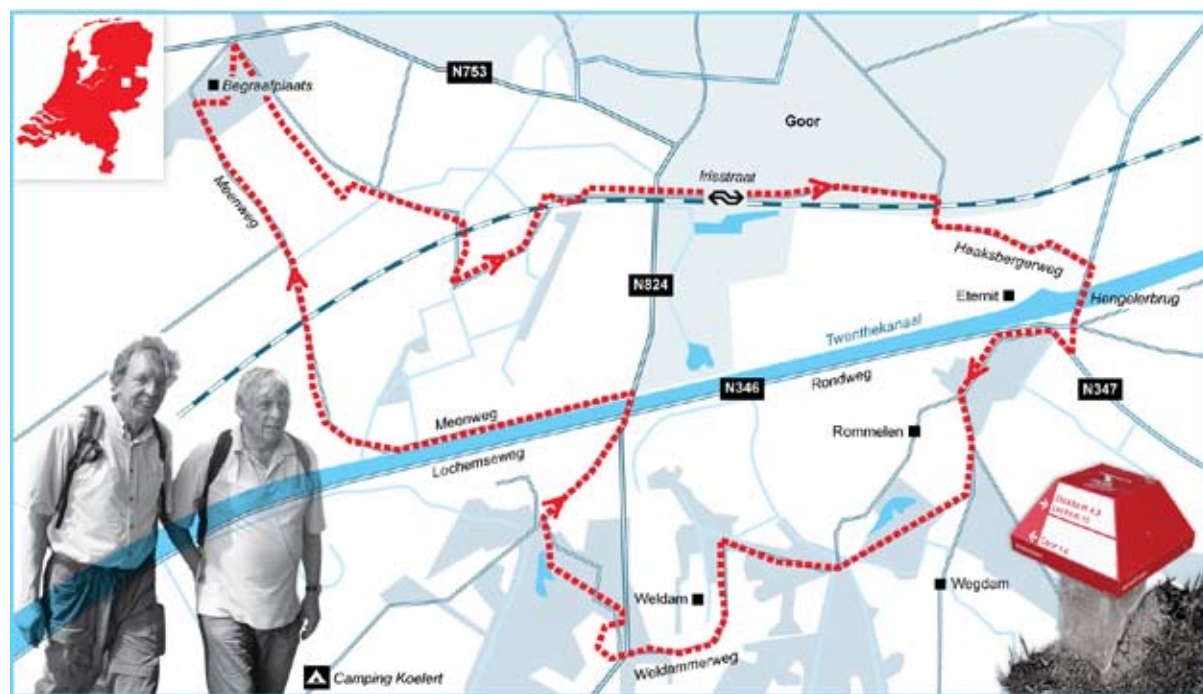
e Hans van Leeuwen d dat bij fikse regenbuien

De boodschap van de bewoners aan de terreineigenaar en aan de gemeente is duidelijk: liever hier gebrekkig bivakkeren dan creperen op straat.

WANDELEN MET PAUL ULENBELT

VOOR DEZE RUBRIEK TREKKEN SP-KAMERLEDEN HUN WANDELSCHOENEN AAN EN LOPEN EEN POLITIEK GETINTE ROUTE

"Met wandelen ben ik begonnen na de dood van mijn moeder. Ik was toen 24, mijn vader was al dertien jaar daarvoor overleden. Mijn moeder heeft mijn zus en mij alleen opgevoed. Ik had een heel goede band met haar. Nog steeds kan het zijn dat, als ik in de auto aan haar denk, de tranen me in de ogen schieten. Na haar overlijden zat ik thuis te tobben. Toen dacht ik: ik ga er uit, ik ga lopen. En ik merkte dat er iets gebeurde in mijn hoofd. Het raakt leeg, de muizenissen verdwijnen, het ruikt op in mijn hoofd". Sindsdien is Paul Ulenbelt, Tweede Kamerlid van de SP, een gedreven wandelaar geworden. Speciaal voor ZO heeft hij met zijn GPS een prachtige wandeling met een politiek tintje uitgezet rond Gooi. "Ik ben hier vlakbij geboren in Haaksbergen. Als we naar mijn opa en oma in Deventer gingen, reden we altijd door Gooi. Ja, langs de Eternitfabriek. Mijn studie en mijn jarenlange werk bij de vakbond hebben alles te maken met de werkomstandigheden en de verschikkingen die asbest kunnen aanrichten. Ik ben in mijn vakbondtijd nauw betrokken geweest bij de oprichting van het asbestfonds, een initiatief van de SP."

We lopen op één van de weinige snikhete dagen van deze zomer over lommerrijke bospaadjes, langs de rivier en langs uitgestrekte weilanden, die onderbroken worden door mooie bomenpartij-

en. "We lopen dus door het coulisselandschap, dat heet zo," zegt Paul Ulenbelt die stevig doorstapt en erg geniet. We zijn gestart bij het station van Gooi, dan linksaf gegaan langs de slapende reus van de Eternitfabriek gelopen, toen het kanaal overgestoken en de bospaadjes in gegaan. Steeds heel afwisselend. Terwijl hij zijn voorhoofd afveegt, vertelt Paul Ulenbelt onderweg: "Van huis uit ben ik psycholoog, maar die titel gebruik ik weinig. Sommige mensen, is me gebleken, kijken toch heel raar tegen dat vak aan. Die denken nog steeds dat je in iemands hoofd kunt kijken, terwijl ik maar gewoon arbeidspsycholoog ben."

Nadat we het uit 1389 stammende statige landgoed Weldam met zijn prachtig aangelegde siertuinen hebben bezocht, wandelen we de tweede brug over het kanaal over en stappen we door een weide- en akkerlandschap naar de bomenrijke begraafplaats. "Ik heb altijd gedacht dat ik niet oud zou worden. Dus niet ouder dan mijn jong overleden vader. Maar ik wilde wel mijn zoon volwassen zien worden. Dat is gelukt, dus ik heb niets meer om voor te leven," zegt hij met duidelijke zelfspot. Dan corrigeert hij zichzelf: "Nee, toch niet. Voor mijn dood wil ik per se geregeld hebben dat jongeren van 18 tot 21 die volwassen werk doen, ook volwassen betaald worden. Het is zo'n waanzin dat ze naar huis

gestuurd worden met een jeugdloontje. Daar vecht ik al mijn hele leven tegen."

Dan lopen we het laatste stukje van onze elf kilometer lange wandeling. Als we op het terras van café De Ster in het centrum van Gooi een vooroorlogs geprijsd biertje vatten, zegt Paul Ulenbelt tevreden: "Het lekkerste van het wandelen is natuurlijk het pilsje na afloop."

TEKST: BERT VOSKUIL
 FOTOGRAFIE: BERRY STOKVIS
 INFOGRAPHIC:
 SCHWANDT PRODUCTIES

GEEN ZWART GAT VOOR JAN MARIJNISSEN

“VERTROUWEN IN AGNES IS GROOT”

Jan Marijnissen, het gezicht van de SP, nam onverwacht voor vriend en vijand het moeilijke besluit om af te treden als fractievoorzitter. Hij maakte plaats voor Agnes Kant en verdween uit de spotlights. Maar van lege dagen is geen sprake.

Was je opgelucht na je besluit om op te stappen als fractieleider?

“Ja, in de eerste plaats – maar dat klinkt misschien overdreven voor de buitenstaander – omdat ik gewoon een hele kluit aan dat werk had. Ik geef het je te doen: veertig jaar in de frontlinie bij de SP. Eerst op lokaal niveau in Noordoost-Brabant natuurlijk en daarna veertien jaar als fractieleider in Den Haag, bezig met de komst van de SP in de Kamer, de opbouw, organisatie. En ik was natuurlijk ook politiek eindverantwoordelijk. Ik kan wel zeggen dat ik opgelucht ben dat ik niet meer al die verantwoordelijkheid hoeft te dragen. Maar ik ben zeker ook opgelucht over hoe de leiderschapswissel is verlopen, vlekkeloos mogen we wel zeggen, met grote eensgezindheid binnen de fractie en binnen de partij. En ik vind het ook goed voor de SP dat iemand anders na veertien jaar het gezicht van de partij wordt. Dus hier zit een gelukkig mens.”

Heb je wel eens slapeloze nachten gehad van je politieke bezigheden?

“Daar heb ik wel een tijdje last van gehad. Vooral als fractievoorzitter in de gemeenteraad van Oss, de periodes dat ik bijvoorbeeld mijn algemene beschouwingen moest voorbereiden, waren zwaar. Ik werkte er natuurlijk nog veertig uur naast en was ook afdelingsvoorzitter, dus ik ging veel de wijken in. Dan was het een hele kunst om goede algemene beschouwingen te schrijven. En daar lag ik wel eens wakker van. Maar toen ik naar Den Haag ging was ik inmiddels zeer ervaren in de gemeentepolitiek, ik was voor mijn gevoel beslist geen groentje, dus sinds die tijd slaap ik prima.”

Ondanks al die verantwoordelijkheden?

“Nou, om eerlijk te zijn, ik heb wel tijden gehad dat ik 's nachts na een uur slaap wakker schrok. Je bent in je hoofd altijd met politiek bezig. Je laat eigenlijk geen dingen toe die daar van afwijken. Zelfs als je eens een avond in het theater zit, ben je in de pauze, maar eigenlijk ook gedurende de voorstelling aan het malen over die politiek, schiet er een idee door je hoofd, denk je aan iets wat nog moet worden aangepakt. Zoals een profvoetballer altijd bezig is met die volgende wedstrijd, als het een goede prof is.”

En nu ben je ineens met heel andere zaken bezig?

“Ik heb afgelopen zomer voor het eerst weer eens klussen in huis opgeknapt, tot groot genoegen van

'HET IS GOED VOOR DE SP DAT ER NA 14 JAAR EEN ANDER GEZICHT KOMT.'

mijn vrouw en mijzelf overigens. Ik heb onze hal opgeknapt en de keuken geschilderd. Dat was ontzettend ontspannend. Ik werk dan ook keihard door en doe alles zoals het hoort, netjes schuren, schoonmaken en lakken.”

'BALKENENDE WILDE DE SP BESLIST NIET IN DE REGERING EN BOS WAS HET DAARMEE EENS.'

Ben jij handig dan?

“Ja, hallo, ik ben bankwerker! We hadden vroeger alleen maar meubels in huis staan die ik zelf had gemaakt. Die zijn nog 25 jaar meegegaan zelfs.”

Je zei net dat de leiderschapswissel in de fractie vlekkeloos is verlopen, maar we hebben toch gelezen dat je liever een leider uit een jongere generatie, bijvoorbeeld uit je eigen klasje had willen hebben.

“Nou Agnes komt ook uit mijn klasje hoor. Ik heb heel lang, intensief en goed met Agnes samengewerkt, zij is immers jarenlang fractie-secretaris geweest. Nee, dat verhaal komt uit het dagblad *De Pers*. Ik heb ooit in een interview met hen, toen het over mijn opvolging ging, gezegd dat het misschien goed zou zijn een generatie over te slaan en iemand uit de jonge garde als leider te kiezen. Maar toen was er nog geen sprake van dat ik op korte termijn zou vertrekken. En stel nou dat ik nog zeven jaar aan de leiding zou hebben gestaan, dan was mijn opvolger uiteindelijk misschien wel heel iemand anders geweest. Maar ik heb nooit een voorkeur uitgesproken voor één persoon.”

Misschien niet uitgesproken, maar je had toch wel een voorkeur?

“Natuurlijk had ik een voorkeur, namelijk voor Agnes. Omdat zij gepokt en gemazeld is in de politiek, ze de hele fractie kent, ze zelf ook veel mensen heeft opgeleid en ze echt enorm veel naam heeft verworven op het terrein waar ze verantwoordelijk voor was: de zorg. En van groot belang was dat andere leden van de fractie, die overwogen zich kandidaat te stellen voor het leiderschap, zich gerustgesteld voelden toen ze hoorden dat Agnes ervoor zou gaan. Het vertrouwen in haar is binnen de fractie heel groot.”

Zijn er nog andere mensen van wie jij dacht dat ze het wel zouden kunnen?

“Ja, die vraag is me natuurlijk heel vaak gesteld: *Wat als u iets overkomt?* Ik heb altijd gezegd dat ook mensen als Harry van Bommel en Jan de Wit de fractie prima zouden kunnen leiden. Maar er zijn er ook heel veel uit de nieuwe lichter die talent hebben.”

Waar ben jij trots op als scheidend fractieleider?

“Ik ben trots op heel veel dingen. We hadden eind augustus fractieweekend en daar zaten zestig mensen, Kamerleden en medewerkers bij elkaar. Ik ben zo trots als ik zie in wat voor harmonie en met wat voor toewijding die mensen samenwerken voor een beter Nederland. Maar ik ben ook trots op wat de SP de afgelopen veertien jaar heeft bereikt. Neem bijvoorbeeld par-

tijpolitieke benoemingen, het feit dat een Kamerlid van een bepaalde partij bijna automatisch een baan krijgt als directeur of voorzitter van een of andere commissie of ergens in de semi-publieke sector. Toen wij in de Kamer kwamen was dat de normaalste zaak van de wereld, het was een code binnen de partij. Maar dankzij onze felle kritiek daarop is die praktijk inmiddels wel in de verdomhoek geschoven. En toen wij begonnen in Den Haag, was bijvoorbeeld ook kritiek op uitzending van Nederlandse militairen naar allerlei conflicten in het buitenland uit den boze. Dat waren onze jongens, die diende je onvoorwaardelijk te steunen. En dat is ook zo, maar dat betekent niet dat er geen serieuze afweging gemaakt mag worden of het wel nuttig is om militairen te sturen, wat het doel eigenlijk is van hun missie. Dat gebeurt nu mede omdat wij dit bespreekbaar hebben gemaakt. De SP was de eerste die begon over de kwaliteit van de publieke sector, over hoe belangrijk het is duurzaam te blijven investeren in onderwijs en zorg bijvoorbeeld. En wij waren de eersten die wezen op de zeer schadelijke effecten van marktwerking in diezelfde publieke sector. De groeiende scepsis in de samenleving, maar ook in de politiek, over vermarkting van allerlei zaken waar we met z'n allen toegang toe zouden moeten hebben, is mede een gevolg van het steeds maar weer aanklaarten van die schadelijke effecten door de SP."

Oké, maar dat zijn veranderde tendensen waar de SP een belangrijke rol in heeft gespeeld. Maar zijn er ook concrete successen waar je trots op bent?

"We hebben het asbestfonds, waar Remi Poppe en Bob Ruers verantwoordelijk voor waren. Er is uiteindelijk het begin van een klokkenluiderfonds, waar mensen als Krista van Velzen en Ronald van Raak jaren voor gevochten hebben. Dankzij ons is in verschillende publieke sectoren de Balkenendennorm ingevoerd: bestuurders bij de publieke omroepen, bij thuiszorginstellingen en bij corporaties mogen niet meer verdienen dan de premier. We stredden jarenlang voor een verbod van clustermunition, dat er afgelopen voorjaar vrijwel volledig kwam. Zo kan ik nog wel een tijd doorgaan."

Je hebt respect voor alle Kamerleden, zeg je. Dus je zou ook koffie gaan drinken met Geert Wilders of Rita Verdonk? Of in vroeger tijden Hans Janmaat, van de Centrum Democraten?

"Ik houd en hield voor iedereen de deur open, ook voor Hans Janmaat en mevrouw Schuurman. Ik heb nog aan ze moeten denken afgelopen zomer toen de discussie over de roerige jaren tachtig oplaaide, en dan vooral aan het gebeuren in Kedichem¹. Ik vind dat die zogenaamde antifascisten zich daar schandelijk hebben misdragen, met dramatische gevolgen. Dat krijg je als je van het volk vervreemdt. Wij hebben ons altijd gedistantieerd van dit soort acties. Sterker nog, wij werden er ook slachtoffer van, omdat de dames en heren van mening waren dat wij geen kritiek mochten hebben op de gebrekkige integratie in dit land."

Maar de SP heeft toch ook wel eens de wet overtreden en ergens ingebroken?

"Zeker, Remi Poppe brak in bij Eternit in Goor, de asbestproducent. Maar Remi nam een fotograaf mee en had geen bivakmuts op. Ze hadden hem kunnen arresteren, hij kon zo ter verantwoording geroepen worden. Maar dankzij Remi kunnen we nu zeggen dat asbest niet meer gebruikt mag worden. Dus we mogen Remi op onze blote knieën danken dat hij die strijd heeft voortgezet en nooit heeft opgegeven. Ikzelf heb ook na vijftien jaar actievoeren voor schone lucht de poort geblokkeerd bij Diosynth, het smerigste bedrijf van Brabant. Dat mocht ook niet, maar de pers was erbij, we deden het open en bloot. Iedereen kon mij ter verantwoording roepen, maar dat deed niemand, want iedereen vond dat we groot gelijk hadden. Het gevolg was dat Diosynth 40 miljoen gulden in-

IK BEN ER TROTS OP DAT WE DOOR ONS HET ASBESTFONDS HEBBEN GEKREGEN.

vesteerde om de productie schonere te maken en het nu een voorbeeldbedrijf is op milieugebied."

Nogal wat mensen zeggen het jammer te vinden dat de SP niet de moed had om in de regering te gaan zitten na de verkiezingen van 2006.

"Ik kan me goed voorstellen dat mensen zo iets zeggen. Ik vind het zelf ook heel jammer dat het niet gelukt is. Maar Balkenende heeft openlijk verklaard dat het CDA

nooit met PvdA en SP samen in een regering zou gaan zitten. Vervolgens moest hij dus kiezen tussen de PvdA en de SP. De SP eiste dat het nieuwe kabinet een aantal van de verslechteringen, waar de voorgaande kabinetten-Balkenende voor verantwoordelijk waren, teruggedraaid zouden worden. En wij hadden wel meer op ons verlanglijstje staan. Dat wilde Balkenende allemaal niet. De PvdA was echter wel bereid om huid en haar in te leveren om maar op het pluuche te komen. Toen heeft Balkenende Bos het vel over de oren getrokken. Daarom komt er nu bijvoorbeeld geen onderzoek naar de steun aan de oorlog in Irak, en ook geen referendum over het nieuwe Europese Verdrag. Eigenlijk blijft daarom nu alles bij het oude. Het is een kabinet van pappen en nathouden geworden. Geen plan voor echte verbetering van de zorg, het onderwijs of de wijken. Geen oplossing voor de groeiende armoede, geen verkleining van de enorme inkomensverschillen. Zo is het gegaan, zo zijn de feiten. En dat is jammer. De SP was de grote winnaar van de verkiezingen en had natuurlijk in de regering moeten. Maar daar ga je zelf niet over. Een meerderheid in de Tweede Kamer moet dat ook willen, je moet een coalitie kunnen sluiten. Dat gaat niet als je buitengesloten wordt. PvdA en SP hadden voor de verkiezingen al samen moet optrekken. Ik heb dat Bos toen ook voorgesteld, maar die wilde dat niet. Voor hem telde maar één ding: hij wilde premier worden..."

Er wordt ook vaak gezegd dat de SP het besturen uit de weg gaat. De SP is nu de derde partij in ledental en in Tweede Kamerzetels, maar ze levert geen burgemeesters of andere bestuurders.

"We leveren wél bestuurders. We hebben in veel grote steden wet-

houders zitten: Eindhoven, Tilburg, Heerlen, Haarlem, Groningen, Nijmegen. Daar besturen we met succes. Helaas hebben we in de provincies nergens kunnen doordringen tot de besturen, maar dat was vooral het gevolg van de halsstarige houding van andere partijen

OP DIT MOMENT IS MIJN GEZONDHEID GOED. DAT IS WEL ANDERS GEWEEST.

die al voor de verkiezingen hadden bepaald dat zij de SP niet binnen zouden laten. Dat blijkt althans uit reconstructies en opmerkingen van betrokken politici achteraf. Het feit dat we geen burgemeester leveren is overigens een ander verhaal. Ik kan zo met de minister van Binnenlandse Zaken bellen en vragen om vijf steden waar de SP een burgemeester kan leveren. Op grond van onze grootte zouden wij recht hebben op een aantal burgemeesterposten. Maar wij zijn van mening dat benoeming van burgemeesters door de Kroon niet van deze tijd is. Wij vinden dat de gemeenteraad moet bepalen wie burgemeester wordt en niet het kabinet. En je wordt onderdeel van dat hele stelsel van partijen die elkaar posten gunnen, waar het helemaal niet meer over kwaliteit gaat. Ik vind daarentegen wel dat de SP vertegenwoordigd moet zijn in de Sociaal-Economische Raad of in de Raad van State, belangrijke politieke adviesorganen. Daar moet het SP-geluid inmiddels wel toe doordringen. Ik heb de verantwoordelijke bewindslieden in ieder geval te kennen gegeven dat wij daar de mensen voor klaar hebben staan."

Je hebt nu natuurlijk zeeën van tijd, totaal lege dagen.

"Nou, dat valt heel erg mee. Ik ben natuurlijk nog steeds Kamerlid. Ik help Agnes met inwerken, met de nieuwe zaken die zij als fractievoorzitter tegenkomt. Ik ben nog steeds partijvoorzitter, wat ook nog een hele verantwoordelijkheid is. En ik vind dat ik die fractie niet alleen kan laten, ik wil al die nieuwe Kamerleden van dienst zijn, zodat zij niet de fouten hoeven te maken die wij allemaal gemaakt hebben in het verleden."

Dat klinkt als een stevig programma, kan dat dan wel met je gezondheid?

"Op dit moment gaat het goed met mijn gezondheid. Dat is wel eens anders geweest. Ik heb vier keer een hernia gehad en een keer een dotterbehandeling. Ik heb die signalen toch serieus willen nemen en niet willen spotten met mezelf en met de partij. Want het was niet meer verantwoord eigenlijk, als je het beste wil voor de partij. Ik ben niet opgestapt op een moment dat het niet anders kan, maar op een moment dat ik dacht dat het 't beste was voor de partij en voor mij. Als ik nog zeven jaar doorgedund had, dus nog deze Kamerperiode en de volgende, als mijn gezondheid dat had toegelaten, had ik het gedaan. Mijn lichaam vertelde me echter dat dat niet verstandig zou zijn. Maar ik ben dus nog lang niet met pensioen."

TEKST: DANIEL PETERS EN BERT VOSKUIL
FOTOGRAFIE: SUZANNE VAN DE KERK

¹ Waar mevrouw Schuurman door het optreden van demonstranten haar been verloor.

ARDA GERKENS: “OP STRAAT BEREIK JE MEER DAN VANACHTER JE BUREAU”

je op straat meer bereikt dan vanachter een bureau.”

1993 - 1999: jongerenwerker De Koog, Noord-Scharwoude

In 1993 gaat Arda aan de slag als programmeur annex jongerenwerker bij cultureel jongeren centrum De Koog. Dat heeft een podium voor duizend man, 120 vrijwilligers en is de enige jongerenvoorziening in de wijde omtrek. Hier ligt later de aanleiding om SP-lid te worden. Arda: “In 1996 werd ik coördinator. Er brak een zware tijd aan, want het gemeentebestuur was niet van plan om ons de middelen te geven die we nodig hadden. Dat het voor veel mensen tussen 12 en 25 jaar dé plek was om maatschappelijk bij te dragen als vrijwilliger en tevens van de straat te zijn, leek ze te ontgaan. Ik heb er wakker van gelegen en om gejangt. Zat ik met de wethouder redelijk en aangenaam te praten, zei hij tegen de krant glashard dat De Koog maar dicht moest. Ik werd woedend. Dacht ook: als ik wethouder was... Maar dacht ook: als je het beter weet moet je het ook maar gaan dóen. Daarom wilde ik lid worden van een actiegericht partij en belde ik de SP.”

1983 - 1989: lerarenopleiding, Diemen

“Hier begon het actievoeren,” zegt Arda. Sinds ze hier Nederlands en godsdienst studeerde is er veel veranderd. Toen heette het geen Hogeschool Holland maar Vrije Leergangen. En de kantine had geen restaurantmeubilair. Kijk,

Arda doceerde Nederlands op dezelfde school waar ze haar Havo-diploma had behaald

dáár achter die tafel stond Arda deelnemers in te schrijven voor de protestacties tegen het studiefinancieringssysteem. Arda: “De één ging erop vooruit, de ander niet. Ik woonde nog thuis en kreeg ineens geld dat ik niet nodig had. Anderen moesten duur bijlenen om rond te komen. Dat vond ik onrechtvaardig, dus deed ik vanuit de studentenraad waar ik lid van was graag mee. Tijdens de demonstratie in Den Haag werd ik voor het eerst met geweld geconfronteerd. De ME begon zonder enige waarschuwing op demonstranten in te hakken. Mijn toenmalige vriend kwam onder een politiepaard. Ik wist te ontkomen door mezelf tegen een viskar te drukken. Daarvóór dacht ik altijd: ‘Waar twee knokken, hebben twee schuld.’ Maar dit klopte écht niet.” Er is nog een confrontatie met redeloos geweld. In Hilversum doet Arda vrijwilligerswerk bij jongerenpodium

Tagrijn. In september 1986 krijgt ze na een concert een vreselijk bericht: Michael Poyé, een rustige, vaste bezoeker van de Tagrijn is op het station doodgestoken door nazistische skinheads. Reden: zijn hippieachtige look. Arda: “Deze onverdraagzaamheid mócht ik niet accepteren. Nota bene kort na de moord op Kerwin Duinmeijer, die was omgebracht door een vriend van Michaels moordenaar. Ik kwam met Peter Peek van de Tagrijn in actie. Na overleg met Michaels ouders richtten we de *Stichting werken aan verdraagzaamheid* op en zamen den 75 duizend gulden in voor een monument bij het station. Drie jaar later kon voormalig prinses Irene het kunstwerk onthullen. De onverdraagzaamheid verdween niet, maar tóch gaf het me voldoening om op te staan en luid te zeggen dat dit ontoelaatbaar was. Zodat niemand kon zeggen dat ze niet wisten wat er aan de hand was. Zo zie ik trouwens ook de rol van de SP.”

SP-Kamerlid Arda Gerkens groeide op in het groene Bussum. Het ouderlijk huis was vrijstaand en had negen kamers. Haar in 1992 overleden vader stemde VVD. Moeder stemde christelijk. Hoe kwam Arda bij de SP terecht? We volgen het spoor terug.

2002 – heden: Tweede Kamer

Als SP'er ben je niet zomaar parlementariër. Het is een levenswijze, je gaat er vol voor met heel je hart. Daarom ga ik op vakantie graag ver weg, naar plekken waar ik geen krant kan tegenkomen. Anders ga ik toch werken. Deze zomer zat ik in Alaska. Ik had een laptop mee voor mijn hobbyfotografie. Kon ik het niet laten even naar het nieuws te kijken en daarna Kamervragen te stellen. ‘Je bent toch niet aan het werk hè?’ zei Jeroen, mijn man. Gelukkig weet hij waar het om gaat. Ik heb hem bij Milieudefensie leren kennen en hij heeft ongeveer mijn kijk op de wereld. Anders kon hij dit misschien niet volhouden met een partner die vaak 's avonds en in het weekend weg is. Maar wat er ook gebeurt: aan het eind van de dag zijn Wytze van 7½ en Guus van 5 het belangrijkste. Pas als ik denk: ‘zo, die liggen weer veilig en gezond in bed’, kan ik me weer op het werk richten.”

1995 - 2001: stadsdeelraad Zeeburg, Amsterdam

Arda wijst naar de derde verdieping van een flat aan de J.C. van Epenstraat in het Amsterdams stadsdeel Zeeburg: “Hier woonde ik fantastisch. Een gezellige buurt, maar ik heb ook verloedering meegemaakt en gezien wat er met een wijk gebeurt als vandalisme oprukt, de geluidsoverlast toeneemt en niemand zich ervoor verantwoordelijk voelt. Het was voor mij een reden om mee te helpen aan de oprichting van een SP-kerngroep waarmee we twee zetels in de deelraad behaalden.

In deze periode deed ik mijn eerste SP-actie. In de winkelrijke Javastraat werd er op zaterdag na sluitingstijd geen vuilnis opgehaald. Dus de bewoners zaten het hele weekend in de rotzooi. Dat waren ze zat en de winkeliers kregen niets gedaan bij de gemeente. Toen hebben we een handtekeningactie opgezet. Groot succes: vierhonderd handtekeningen in een paar uur en de wethouder ging gelijk om. Voortaan werd de straat zaterdagmiddag schoongemaakt. Toen leerde ik dat

Arda bij haar voormalig ouderlijk huis in Bussum.

1977 - 1983: middelbare school Godeline (thans Wellant II college), Bussum

Na de Mavo (‘ik deed geen huiswerk, hobbelde gewoon mee’) stroomde Arda door naar de Havo. Haar lerares Nederlands ronselde haar voor de leerlingenraad. Arda: “Daar leerde ik organiseren. Na een tijdje zat ik ook in de Medezeggenschapsraad en had voor het eerst spreek- en adviesrecht. Mijn lerares Nederlands, Ans van der Heijden begeleidde me. Zij is sowieso belangrijk voor me geweest, net als maatschappijleraar Gerrit Sipkes. Beiden besteedden veel aandacht aan debat en standpuntverdediging over maatschappelijke onderwerpen. Inspirators, deze leraren. Op mijn 25ste kwam ik hier weer terug als lerares Nederlands. Maar de schoolleiding vond het imago en aantal inschrijvingen belangrijker dan de leerlingen. Daarom had ik het na één jaar gezien.”

VAN ZETEL NAAR WIEG

SPORTZOMER

Met het Europees voetbalkampioenschap, Wimbledon, de Tour de France en de Olympische Spelen kon de sportliefhebber afgelopen zomer zijn hart ophalen. Ook Tweede Kamerleden van de SP genoten met volle teugen. Welke prestatie maakte de meeste indruk?

Arda liet zich in 1965 voor het eerst horen.

1965 - 1989: ouderlijk huis Meerweg, Bussum

Arda wijst naar de zijkant van het statige, losstaande pand uit 1900. Daar op de eerste verdieping, die ene van negen kamers was van haar. Ze woonde hier met haar ouders, plus haar dertien maanden oudere broer Pieter. "Hoewel mijn ouders rechts stemden, hebben zij me het sociale meegegeven. Mijn vader was fel tegen klassendenken. Voor hem was iedereen gelijkwaardig en dat droeg hij uit. Hij had een reisbureau en reisagentschappen. Bij ons kwam ambassadepersoneel over de vloer, maar ook de timmerman of elk ander. Ook door elkaar heen. De deur stond altijd voor iedereen open. Hoorde mijn moeder dat je alleen zou zijn tijdens sinterklaas of kerst, dan was je die dag bij ons welkom. Waren er zelfs cadeautjes voor je. Er werd altijd méér gekookt, voor onverwacht bezoek. Samen delen en iedereen gelijkwaardig, kreeg ik mee van thuis. En toen ik ouder werd sloten mijn politieke opvattingen daarbij aan; ik dacht links. Mijn vader stemde VVD, mijn moeder GPV. Zij heeft een lokale belangenpartij opgericht omdat ze vond dat landelijke partijen te ver af stonden van de lokale problemen. Ook dat heb ik van mijn ouders: heb je een mening, dóe er dan iets mee. Kom in beweging! Eigenlijk erg SP. Niet voor niets is mijn moeder later lid geworden van de SP."

Arda neemt ons mee naar het nabijgelegen natuurgebied Het Lagieskamp en wijst op een sloot. "Nu is het water helder, maar toen had het een rare witte kleur. Er stak een pijp in waar water uitkwam. Ik wist als 8-jarige zeker: dat was gif. Dat moest stoppen! Dus ging ik handtekeningen ophalen. In een mum had ik tien handtekeningen. Maar toen kwam ik bij een man die zei dat hij bioloog was en zelf ging kijken. Vond hij gif, dan zou hij zijn handtekening geven. Ik schok me rot! Als het nou geen gif was? Ik stopte gelijk met de actie en ben niet meer terug geweest bij die man. Maar ik was er vroeg bij, hè?"

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: ALEX WOLF

Agnes Kant: "De prestatie van langeafstandswemmer Maarten van der Weijden vond ik heel bijzonder. Een gouden medaille op de Olympische Spelen na het overwinnen van zo'n zware ziekte. Dat menselijke deel van zijn verhaal spreekt me erg aan. Het mooiste vind ik nog dat hij na zijn overwinning aandacht heeft gevraagd voor mensen die kanker hebben of kanker hebben overwonnen. Hij heeft

laten zien dat je sport kunt gebruiken als inzet voor het goede doel. Het geeft aan wat voor type mens hij is. Of ik zelf iets heb met zwemmen? Nee, helemaal niet. Ik ben zelfs gestopt met de triatlon, omdat ik zo'n hekel had aan zwemmen. Fietsen en hardlopen gaan me wél goed af."

Jasper van Dijk: "Het briljante afstandschoot van Wesley Sneijder tegen Frankrijk, de 4-1. Ik vond het EK-voetbal sowieso geweldig. Nederland speelde grandioos en versloeg toplanden als Italië en Frankrijk. Dat was voor mij een

grote verrassing, daarom ben ik ook laag geëindigd in de pool die we bij de SP hadden. Er deden zo'n 130 mensen mee die een euro hadden ingelegd. De opbrengst ging naar een goed doel. Ik dacht dat ik de pool realistisch had ingevuld door Nederland niet hoog in te schatten. Dat was een dure vergissing. Ja, ik houd erg van voetbal. Ik kan het zelf ook wel aardig, ik mag niet klagen over m'n kwaliteiten. Met wat andere SP'ers hebben we een zaalvoetbalteam dat meedoet aan de

competitie van de Vrije Universiteit. We spelen twintig wedstrijden per jaar en ik ben altijd superfanatiek."

Renske Leijten: "De beslissende tijdrit van de Tour de France. Een man-tegen-man-gevecht waarbij niemand steun heeft van zijn ploeg. Het was natuurlijk heel spannend, omdat Carlos Sastre moest proberen zijn voorsprong in het algemeen klassement vast te houden. Ja, ik vond het mooi dat het hem lukte. Ik had meer met een heel bescheiden jongen als Sastre dan met de arrogantie van Cadel Evans. Die riep heel lang van tevoren dat hij de Tour zou winnen, dat wekt geen sympathie op. Het wielrennen is bij mij met de paplepel ingegoten. Mijn vader zorgde er tijdens de vakantie bijna altijd voor dat we ergens waren waar een etappe werd gehouden. Ik weet vooral dat het heel lang wachten was en dat de

renners dan in een flits langskwamen. Voor ons als kinderen was het hoogtepunt de reclamekaravaan die met cadeautjes strooide."

Jan Marijnissen: "Voor mij was het hoogtepunt de gouden medaille van wielrenster Marianne Vos tijdens de Olympische Spelen. Ik vond het namelijk symboliserend hoe het thuisfront en de journalistiek medailles van haar eisten toen ze naar Peking ging. In plaats van een sporter te complimenteren of aan te sporen, werd van haar niets anders verwacht dan drie gouden plakken. En toen ze de wegwedstrijd en tijdrit niet won, werd ze min of meer ter verantwoording geroepen. Daarom vond ik het werkelijk fantastisch toen ze bij haar laatste onderdeel alsnog goud won. Het is van de gekke dat van tevoren een calculatie wordt

gemaakt over het aantal medailles dat Nederland even zou halen. Alsof er geen concurrenten zijn en alsof er geen omstandigheden zijn die een prestatie beïnvloeden. Zo werd Vos tijdens de wegwedstrijd bevangen door de kou. Wie houdt daar nou rekening mee? Dat je in Peking wordt bevangen door de kou?"

Ronald van Raak: "Het magische moment van Denis Mentsjov in de Tour de France. De complete Rabobank-ploeg heeft het hele jaar toegewerkt naar het moment

dat Mentsjov sterk genoeg was om in een bergetappe te ontsnappen. Maar toen het op de Alpe d'Huez moest gebeuren, viel hij terug. Een persoonlijk drama voor hem, maar ik geniet van de tragiek van zo'n

renner. Hij moet aan allerlei verwachtingen voldoen, maar het lukt hem uiteindelijk nooit. Ik zag het van tevoren aankomen. Mentsjov is een ontzettend goede renner, maar ik denk dat hij de winnaarsmentaliteit mist. Ja, ik ben een groot wielierliefhebber. Vanaf de dag dat mijn vader me als kleine jongen meenam naar het criterium van Hilvarenbeek. Zo'n peloton met allemaal kleurige shirts en de lucht van leer en vet. Prachtig vond ik het."

Emile Roemer: "De halve finale van de waterpolovrouwen tijdens de Olympische Spelen. In de poule hadden ze nog van Hongarije ver-

loren, maar voor deze halve finale hadden die meiden zich helemaal opgepompt. Puur door doorzettingsvermogen en het voorop zetten van het teambelang hebben ze die wedstrijd gewonnen. Een groot verschil met de olympische voetbalploeg of de hockeyheren. Daar zitten veel te veel egotrippers bij, die willen laten zien hoe fantastisch ze zijn. Dat is funest voor het leveren van een goede prestatie. Voor mij was het duel met Hongarije dé wedstrijd van het toernooi, want daarna was ik ervan overtuigd dat ze goud zouden winnen. Ze zaten in een overwinningroes en hadden zoveel zelfvertrouwen opgedaan dat het niet meer mis kon gaan."

TEKST: ARNOLD AARTS
FOTOGRAFIE: PIM RAS EN ANP

VOOR WORD LID DELEN

WORD LID VAN DE SP EN DOE MEE VOOR EEN BETER NEDERLAND.

JE ONTVANGT IEDERE MAAND GRATIS HET BLAD **TRIBUNE**, MET MOOIE ARTIKELN UIT DE SAMENLEVING.

ALS LID BEN JE WELKOM VOOR EEN RONDLEIDING IN DE TWEDE KAMER.

EN NOG VEEL MEER VOORDELEN!

MELD JE AAN OP **WWW.SP.NL** OF VUL DE BON IN AAN DE ACHTERKANT.

CITATEN LINKS EN RECHTS

"Al smeert je lippenstift op een varken, het blijft een varken."

Obama countert terug op Palin's 'ik ben een pitbull met lippenstift', maar verliest de stem van Marianne Thieme (Partij voor de Dieren).

"We kunnen niet eeuwig de waarheid over onszelf voor onszelf verbergen."

John McCain houdt het desondanks zelf al een heel tijdje vol.

"Je bent financieel afhankelijk van sponsors en daarmee beïnvloedbaar. Wat Verdonk doet is niet illegaal, maar wel ondoorzichtig."

SP-Kamerlid Ronald van Raak is niet fier op Rita 'Trots op Nederland' Verdonk

"Het moet een soort Vogelaar-project in het groot worden."

CDA-Kamerlid Joop Atsma helpt de Nederlandse kandidatuur voor de Olympische Spelen in 2028 om zeep.

"De tentakels van de SP omklemmen de PvdA totaal."

VVD-Kamerlid Paul de Krom bewijst dat er ook binnen zijn partij mensen met visie zijn.

"Afspraken met christen-democraten? Dat is scheten laten in een netje."

PvdA-voorman Jaap Burger (1904-1986) is er al een halve eeuw vóór Wouter Bos ingestonken.

"En de PvdA? Die laat zich in het CDA-pak naaien."

Seksuele voorlichting van Agnes Kant tijdens de Algemene Beschuwingen.

Als een Peijnenburgkoek wordt mensen iets lekkers voorgehouden, ze kunnen er alleen niet bij.

Agnes Kant is tijdens de Algemene Beschuwingen tegen koekhapen in de Kamer.

FOTOGRAFIE JOAN DE BOER

Wouke van Scherrenburg, de blonde politieke verslageefster van Den Haag Vandaag vroeg altijd zó scherp door dat wijlen Pim Fortuyn haar eens boos toebeet: "Ach mens, ga toch koken!"

De SP sneed het kokkerellen iets vriendelijker aan bij Wouke en dat leverde ons een mooi tomatensoecept op. Wouke: "In de zomermaanden brengen onze Franse burens ons manden vol goede gaven uit hun moestuinen. Tomaten, courgettes, uien, pom-

DE TOMATENSOEP VAN WOUKE VAN SCHERRENBURG

poenen, noem maar op. De hoeveelheden zijn zo gul dat we die, zelfs met een huis vol gasten, niet op krijgen. En die heerlijke in de Franse zon gestoofde groenten weggooien doet een mens natuurlijk niet. Soep bleek de oplossing."

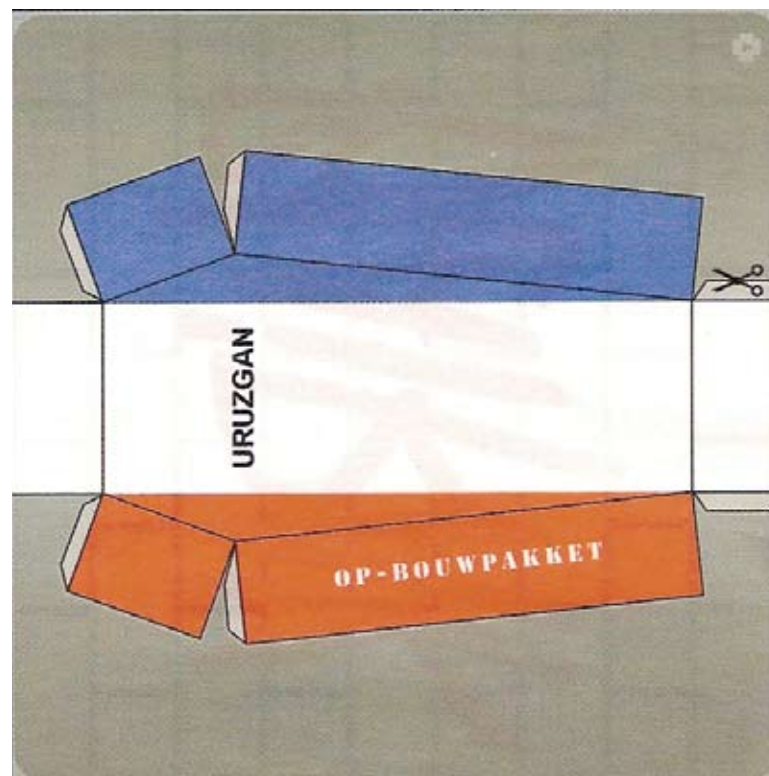
De hoeveelheden groenten doen er niet toe, kies ze naar smaak: rijpe tomaten, courgettes, rode paprika's, uien, een paar tenen knoflook.

Italiaanse of Provençalse grillkruiden, 1 rode peper, 1 fles tomatensap, 3 blokjes kippen-

bouillon, 1 citroen, 1 scheut olijfolie.

Snijd de groenten in grove stukken en doe ze met de andere ingrediënten in een grote pan met een bodempje water. Breng het geheel aan de kook en laat het met een deksel op de pan 5 minuten pruttelen. Haal de pan van het vuur en pureer de groentemassa met een staafmixer.

"Lekker met beboterd grof volkorenbrood," zegt Wouke, "bon appétit!"

TRIK

FOTOGRAFIE ALEX WOLFF

Die Humberto Tan toch. Ging het liefst als SP'er door het leven, maar durft dat niet te zeggen. Dus communiceert hij het stiekem in een boekreclame. Toch, Humberto?

SP, wie had dat nou verwacht?
"Maar het is ook niet zo. Die SP staat voor sportboeken die ik aanprijs."

En zo stiekem solliciteren naar een plek op de SP-verkiezingslijst!
"Nee hoor. Ik heb niks met de SP."

Hoe kan dát nou?
Eh, ik ben a-politiek.

Nogal een peinzende blik op die foto. Waar dacht je aan?
"Ja somber, hè. Ik zou zelf een

andere foto hebben uitgekozen. Maar ik had geen diepere gedachten of zo."

En wij maar denken dat je aan iets héél belangrijks dacht. Wat vind jij er eigenlijk toe doen?
"Nou de algemene dingen. Rechtvaardigheid, een eerlijke kans voor iedereen in de maatschappij."

Wat kan de SP leren van de sportwereld?
"Zuinig zijn met je krachten en pieken op de juiste momenten. Liefst één keer per vier jaar, net zoals de Olympiërs."

Wie is eigenlijk je favoriete SP'er?
"Die heb ik niet. Maar ik wens Agnes Kant natuurlijk wel heel veel succes."

BEUNT JAN BIJ?

Volgens het dagblad Spits krijgt Jan Marijnissen het de komende tijd extra druk. Het gratis verspreide blad meldt: Marijnissen is nog wel Kamerlid en landelijk partijvoorzitter van GroenLinks.

partijgewijzigd in Socialisten (SP). In juni van dit jaar maakte Marijnissen bekend te stoppen als fractievoorzitter van de SP wegens gezondheidsproblemen. Marijnissen is nog wel kamerlid en landelijk partijvoorzitter van GroenLinks.

HUMBERTO TAN

BON OM LID TE WORDEN JA, ik word lid van de SP. Ik machtig de SP om per kwartaal onderstaand bedrag af te schrijven van mijn rekening. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en ledenblad De Tribune gratis in de bus.

kwartaalbijdrage € 5,- (minimum) € 7,50 € 10,- € 12,50 € 15,- anders €

naam

roepnaam voorletters m/v

adres

postcode plaats

telefoon geboortedatum

e-mail rekeningnummer

datum handtekening

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Stuur deze bon in envelop zonder postzegel naar: SP, Antwoordnummer 30542, 3030 WB Rotterdam
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (010) 243 55 40, administratie@sp.nl

ZO OKTOBER 2008

JAN MARIJNISSEN OVER HET CHURCHILL MUSEUM

We krijgen dan toch een Nationaal Historisch Museum. Ik heb daar de afgelopen jaren voor gepleit omdat het een bijdrage is aan meer historisch besef en historische kennis. Om inspiratie op te doen voor dat museum heb ik heel wat andere bezocht. In mei was ik in Londen in Tate Modern, het British Museum maar ook in het Churchill-museum en de war rooms. Een echte aanrader. Wel even eerst een biografie over de man lezen (bijvoorbeeld die van Sebastian Haffner).

Het is een kunststuk als je het museum weet te vinden. Het ligt ergens verscholen tussen Trafalgar Square, Buckingham Palace en het House of Parliaments. Vanaf de weg ga je een trapje af en kom je in de kelders waar tijdens de WO II de war rooms waren. Alles is nog in staat van toen. Je waant je helemaal in die tijd. Hier hebben

honderden mensen soms weken onafgebroken samengewerkt in de strijd tegen de nazi's. Zoals bekend, Londen is zwaar getroffen door de Duitse bommenwerpers. Naast de ontelbare rooms is het museum gewijd aan Churchill zelf. Het geeft een overzicht van zijn bewogen leven; zijn opkomst, succes en val. Ook veel van zijn beroemde uitspraken zijn er te vinden. Zoals: 'Het beste argument tegen democratie is een conversatie van vijf minuten met een gemiddelde stemgerechtigde.' Tsjja, niet in alle opzichten een fijne man, wel een bijzonder museum.

Churchill Museum & Cabinet War Rooms, King Charles Street, Londen.

Dagelijks open van 09.30 tot 18.00 uur.
Entree: 12 pond kinderen tot 16 gratis.

SUDOKU

	5		9					2
		9			6			
6			3	2	4	7		
5	9				2			
1						4		
	2					8	6	
8	4	2	5			6		
		7			1			
1				8	2			

			1	8				
2								1
5	9				3			8
	3		8	6	7			
	6	5	9	1				
4	8			2	6			
7								9
		3	5					